SÕNUMED

Hind 5 sentl.

Laupäewal 21. oktoobril 1933. Nr. 206. (769)

Paukherned Toomkirikus

Ülal rahvamurd tunglemas Toomkiriku ukse ees; vasakul õp. R. Uhke, kes jutlustas Toomkirikus, paremal — õp. Fr. Stokholm (pidas jumalateenistust Jaani kirikus). All — nimekamaid kirikulisi Toomkirikus: vasakult — pr. Helene Johani, pr. Jalakas, pr. Sirk, kindral L arka, adv. A. Sirk, kolonel Seiman.

Tallinna wabadussõjalaseb korraldasid neljapäewa õhtul Toomkirikus ja Jaani kirikus tänujumalateenistused ühe põhiseaduse wõidu puhul. Mõlemad kirikud olid puupüsti rahwast täis; palju inimesi, keda kirik ei mahutanud, olid sunnitud tagasi minema.

Jaani kirikus pidas tänujumalateenistuse õp. Fr. Stockholm, Toomkirikus Pauluse koguduse õpetaja Rein Uhke. Toomkirikusse oli tulnud ka meie wabadussõjalaste kandwam osa.

Juba tükk aega enne mõlema jumalateenistuse algust kogunesid mõlemad kirikud täis.

Toomkirikus said laululeheb, mida trükiti ainult 1000, juba alguses otsa.

Üldse wõis Toomkirikus olla umbes 4000 inimest, kui wõtta arwesse, et ka koda oli täidetud ja muist inimesi kuulas ukse taga. Palju inimesi läks aga ka tagasi. Keegi, kes kella 7 paiku linnast Toompeale tuli, kurtis, et Toompealt enam läbi ei saa; kiriku ukse eest tagasitulejad matawad tee kinni.

Ka Jaani kirikus wõis inimesi olla nelja tuhande ümber. Igatahes kummaski kirikus ei olnud arwestatud selliste suure tungiga.

Toomkirikusse olid tulnud meie wabadussõjalaste juhtiwamad tegelased; Artur Sirk abikaasaga, erukindral A. Larka, erukapten Klasman, toimetaja Jalakas abikaasaga, proua Helene Johani,

Pärnu wabadussõjalaste juht — „Endla" näitleja Wiktor Krull

ja rida teisi. Ka kindral Tõrwand ja teisi ohwitsere paistis silma; samuti seltskonnategelasi, kelle poole hoid wiimasel ajal wabadussõjalaste poole kaldunud.

Wabadussõjalaste õpetaja R. Uhke astus kantslisse sõnadega:

„Armu ja rahu, õnne ja õnnistust kõikwäeliselt Jumalalt soowin kõigile osawõtjaile wõidu puhul, et meie rahwas oma tahet on saanud awaldada!"

Pühakirja tekstist loeb õpetaja: Ja Saamuel wõttis kiwi ja pani temale nime Eben Eser ja ütles: siiamaale on Jehoowa meid aidanud.

Ka meil on praegu põhjus öelda — siiamaale on meid Jumal aidanud — jutlustab õpetaja. — See on 16. oktoober, päew, mil rahwas pani maksma oma waba tahte.

Suur tänujumalateenistus Wahejuhtum, mida rahwas ei märganud.

Ajalugu ei terwita wäikseid rahwaid.

Ka meie teele on langenud palju palawaid pisaraid, mitte üksi silmist, waid ka südamest — kuumi werepisaraid...

Jätaks nii mõnegi kurwa lehekülje wahele, samas aga tahaks nad meie ajalooraamatust wälja tõmmata ja pühale aukohale asetada. Meie tohime uhked olla oma minewikule, oma raskele minewikule, sest selle, mis meil praegu on, oleme auga kätte wõidelnud.

Õpetaja räägib sellest wõitluse teest, millel wõitleb praegune noorem generatsioon, millel aga wõitlesid ka meie isad ja emad.

Ühte ärge unustage, wabadussõjamehed hoiatab noor õpetaja: Jumal on meid aidanud.

Ja wõit —16. oktoober — kohustab.

Kohustab sind, wabadussõjamees, üles waatama Jumala tähiste poole. Et ja nüüd käsi rüppe ei paneks, waid julgelt edasi sammud tähiste poole, mida Jumal ise üles seadnud!

Õp. Uhke pateetiline jutlus paneb isegi mõnel wanal wabadussõjalasel silmalaud punetama.

Peale jutlust on armulaud. Ümarguselt 70 inimest koguneb altariruumi, et wõtta osa pattude andeksandmisest. Altari ette põlwitawad ka wabadussõjalaste juhid — Sirk ja Larka. Neli korda wõtab õp. Uhke soowijaid armulauale. Järgneb lõpukoraal ja rahwas hakkab kirikust wälja walguma. Wäljaminekul tekkis Toompea kirikus ka wäike wahejuhtum.

Rahwa kirikust lahkumisel kostis trepil tugew pauk, mille järele rahwa hulgas tekkis wäike paanik..

Kui selgus, et paugu tekitajaks oli waid trepile mahawisatud paukhernes, siis lahkus rahwas rahulikult kirikust. Öeldi waid kõbedaid sõnu sotsiide aadressil, kuna üks juuresolijaist teadis tõendada, et paukherne kirikusse oli heitnud keegi punaselipsuga noormees, keda aga otsimisel ei saadud kätte.

Ka Jaani kirik oli wiimse wõimaluseni tulwil rahwast. Jutlustas õp. Fr. Stockholm, kes oma jutluse aluseks oli wõtnud 1. Joh. õp. raam. 5. ptk. 4. salmi: „Kõik, mis on Jumalast sündinud, wõidab maailma ära." Ka õpetaja Stockholm juhtis wabadussõjalaste tähelepanu sellele, et Jumal on olnud nende abimees.

Armulaual käijaid oli ka Jaani kirikus rohkesti. Lõpul lauldi „Su üle Jumal walwaku..."

120 miljonit hädaabitöödeks.

Töö ei alga enne detsembrit.

Hädaabitööde fondi komitee koosolekul jaotati hädaabitöödeks ettenähtud krediit 1.200.000 kr. kolme osa. Sellest hädaabitöödeks 1.090.000 kr., töötute abistamiseks 100.000 kr. ja mitmesuguste saaduste tootmiseks 10.000 kr. Sellest abistamiseks määratud summad antakse haridus-sotsiaalministeeriumi käsutusse.

Komitees awaldas rida liikmeid arwamist, et eelolewa aasta hädaabitööde eelarwes ettenähtud summad on liiga wäikesed üldise häda kõrwaldamiseks. Eelmisel aastal kulutati awalike tööde korraldamiseks ja töötutele abiandmiseks 2.700.000 krooni. Tänawu näib tööpuudus olewat wähenenud 15—20 protsendi. Ka palgad on langenud, kuid tarwilisel määral töötuile tööd need asjaolud siiski tähendatud eelarwe krediidi juures ei wõimalda.

Weelkordselt puudutati küsimust, millal wõiks alguse teha hädaabitöödega. Jäädi arwamisele, et mitte enne detsembri esimesi päewi. Ainult üksikutes kohtades, kus tööpuudus eriti teraw, wõiks töid alustada wäiksemas ulatuses waremalt.

Minestas werd nähes.

Neljapäewal kella 1 ajal päewal teatas Johannes Käit politseile, et Mardi tän. nr. 10 elutsew Oskar Schmiedeberg, 29 aastat wana, on oma werefooned awanud habemenoaga. Juhtum leidnud aset Schmiedebergi elukohas.

Kohale minnes leidis politsei Schmiedebergi omas korteris meelemärkusetalt lamamas. Ta käed olid weriseb. Politsei „äratas" mehe ellu ja toimetas ta linna haigemajja, kus arst tunnistas wigastuse kergeks ja saatis Schmiedebergi kodusele rawimisele. Meelemõistuse ta oli kaotanud oma nõrga südame pärast.

Schmiedeberg on abielus. Mis põhjusel ta end neristas, selleks keeldus Schmiedeberg kõnelemast.

Naine kaebas oma mehe peale.

Klaasiklirin Kentmanni tänawal.

Erna Johanson, elukoht Kentmanni tän. nr. 16, awaldas politseile, et temast lahuselaw mees Johan on neljapäewa ööjel kella 2 ajal tulnud tema korteri akna taha ja nõudnud tuppalaskmist. Kui naine keeldunud meest wastu wõtmast, hakanud mees märatsema ja peksnud puruks naise korteri aknaklaasid.

Naine süüdistab meest rahurikkumises ja nõuab temalt kahjutasu katkilöödud aknaklaasi eest.

Johan Johanson elab S. Juhkentali tän. nr. 40.

Petulay, kellel on oma postkast ja filmidirektorlikud nimekaardid. Carl Petulay nimekaardil ilutseb nime all firma nimetus „Chapco-Film". Tallinna filmi- ja kinoringkonnad ei ole midagi kuulnud selliseist filmiettewõtteist. Küll on teada, et wanasti elas ja oli keegi härra, telle nimi oli Karl Petulai.

Berliinis tschempionaat.

Berliinis on praegu „Emopapalastis" käimas rahwuswahelised maadluswõistlused, praegu küll ainult kesskaalule. Tallinlastele tuntud maadlejatest wõtab praegu maadlusest osa lätlane Kruminsch. Temale on tugewamaks konkurendiks sakslane Pohlfuss. Kuna eestlasi-kesskaallasi praegu õieti ei olegi, wälja arwatud Gustaw Rauer, kes omab rahwuswaheliselt nõutud wõimetetasapinna, ei ole eestlasel esindatud. Wõib aga olla, et osa wõtab mõni meie „mataderidest" siis, kui algawad maadlused raskele kaalule.

Eesti tantsitarid hädas „kungsidega".

Septembri esimestel päewadel sõitsid Riia wariteedesse esinema Litwinowa balett-stuudio õpilased Walja Wolonce-witz, Walja ja Tamara Arhipowad.

Alul läks hästi, kuid 1. oktoobril teatati läti ametiwõimude poolt, et eesti tantsijail tuleb Lätist lahkuda, samuti kuulsid tühistamisele kõigi wälismaa artistide tööload. Wahwad eesti tantsitarid ei jätnud asja pooleli, waid andsid ministeeriumi palwekirja sisse. Paber üksi ei aidanud. Tuli ise käia ministeeriumide wahet. Siis pöörduti eesti konsulaati, kust tehti järelpärimine ministeeriumi. Wastati, et läheb weel mõned päewad.

Hulk aega andis seegi tegemist, enne kui saadi ministri jutule. Sealtki ei tulnud targemat wastust. Alles poolteist nädalat kolmekesi jooksmist ja igasuguseid põhjendusi ette tuues said kolm tantsijannat lõppudelõpuks tööloa 1. nowembrini.

Huwitaw on siinjuures märkida, et praegugi esineb Tallinnas mitu läti artisti, kuid neile pole meie wõimude poolt seni weel mingisuguseid takistusi tehtud. Lätlaseid seda ei arwestanud aga sugugi.

Kartuliseeme seemnekartuli asemele.

Wenelase leiutis.

Seda wõimalust kuulutawad Wene asjatundjad pärast aastaid kestnud katseid. Nimelt on Ukraina põllumehel N. Owtscharenko'l õnnestunud kaswatada kõlbulikke kartuleid kartuliseemnetest.

Oite asemele tekiwad kartuliwartel n. n. kartulinupud. Iga „nupp" sisaldab 300 seemne ümber. Owtscharenkol pärast püsiwaid katseid õnnestus kartuliseemnetega külwatud hektaarilt saada üle kahesa tonni kartuleid. Ja Owtscharenko kartul oli isegi parem, kui harilikul wiisil kaswatatud kartul.

Tänawu aasta wõeti Wenes ette kartulikülw Owtscharenko poolt leiutatud meetodi järele. Igale hektaarile külwati kestmiselt 160 grammi kartuliseemet. Ja kartulisaak oli rikkalik.

Kui need sõnumid leiawad kinnitust, siis tähendaks see suurt kokkuhoidu põllumehele. On ju kartul tähtsam toiduaine Euroopas ja külwiks tuleb iga aasta ohwerdada määratu hulk kartuleid.

LAVA, EKRAAN AREEN

Uus kino Tartus.

Tartu rikastub lähemal ajal uue suure, 1-ekraani kinoga. Eeskawana kawatsetakse hakata näitama salongfilme. Kino ehitatakse Kiwisilla lähedale. Ettewõtte taga seisab juut Braschinski, kellel warem oli Tallinnas, passaažis, äri. Ka filmikontori omanik S. Rubinstein on kuuldawasti kino kaasomanikuks.

Naabrid valmistavad suurfilmi kodumaast.

Möödunud suwe ja sügise jooksul filmiti Lätis Pebalgis, Alauksti järwe ja Gaia jõe piirkonnas maastikke ja peamiselt jõge, Riias tegutsew kino-ühing „Ars", mis seisab lähedal Tallinnas töötawale „Royal-Filmile", walmistab suurejoonelise filmi Läti maast ja elust. Filmiüleswõtete tegemiseks Gaia jõel walmistati eriline parw, millega liiguti jõge mööda.

Seni on üles wõetud filmi 4500 meetrit. Ühing „Arsi" direktor Emeljanow andis filmile algupärase saatemuusika loomise helilooja Jahnis Kalinini hooleks. Saatemuusikas kasutatakse rohkel määral läti rahwalaulude motiime.

Filmis näidatakse ka Wõnnu ja Sigulda ajaloolisi kohti. Film wõib ekraanile tulla umbes ühe kuu pärast.

Mis on „Chapco-Film"?

Tallinnas tegutseb keegi härra Carl

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

PATUKAHETSEJAD VENNAD

Mexiko fanaatiline usuordu. — Enesepiitsutamine jumala auks. — Inimene puuakse risti. — Wõimas salaorganisatsioon.

„Los Hermanos Penitentes" — mexiko jubedad wallitsejad.

Nimi „Los Hermanos Penitentes" — patukahetsejad wennad — ei ütle meile midagi. Uues-Mexikos aga on see patukahetsejate ordu wõimsamaid koondisi kogu maal. Nende wõimu et tunnustata küll ametlikult, ent just

nende salajane wõim on see, mis hoiab elanikke oma tüttes.

Patukahetsejate ordu asutati umbes 400 aasta eest Hispaanias. Kui hispaanlasedmaadewallutajad tulid Ameerikasse, töid nad mõned selle ordu mungad enestega kaasa. Mõne aja pärast keeldus katoliku kirik seda ordut tunnustamast. Kuid uues maailmas katoliku kirik ei pääsenud enam ordu arenemisele takistusi tegema. Hiljem läks ordul korda ka poliitilist wõimu oma kätte haarata, nii et lõpuks

iga mexiklane, kes ei kuulunud weel penitentide ordusse, püüdis nii ruttu kui wõimalik selle liikmeks astuda,

kui ei tahtnud sattuda ordu wiha alla. Kui Uus-Mexiko liitus hiljem ühendriikidega, hakkasid tema elanikud weelgi suurema innuga teenima nimetatud ordut. Selle tulemus on, et praegu on patukahetsejate käes **täielik poliitiline wõim.** Patukahetsejate ordu surub maha kõik isiklikud tülid, kui on waja kaitsta mõne oma ordulikme huwisid. Pärast 300-aastast tagakiusamist kiriku poolt on Uus-Mexiko praegu ainus maa maailmas, kus penitendid on wõimumehed.

Pea igas Mexiko külas on patukahetsejate ordu iseseisew osakond,

mida juhib kogukonna eestseisja. Igal osakonnal on oma kabel wõi morada. Tähelepanu wäärib asjaolu, et kuigi iga kodanik teab selle ordu olemasolust, on ainult tema liikmeil teada, kes kuuluwad sellesse ordusse. **Kuna ordu saladuste wäljalobisemist**

karistatakse elusalt mahamatmisega,

ei pääse keegi pikku heitma selle ordu seesmisse ellu. Kui sureb mõni „patukahetseja", maetakse ta öösel salaja maha. Isegi leski ei saa teada, kuhu on maetud mees.

Patukahetsejad moodustawad tõsise wendluse. Ükski ordu liige, kui ta täidab kõiki eeskirju, ei tarwitse iialgi karta, et talle tehakse ülekohut wõi et ta peab kannatama puudust, sest kui see seisab ordu wõimuses, ei jäta ta ühtegi oma liiget hätta.

Ordu tegewuse saladuses hoidmine oli tingitud tagakiusamisest kiriku poolt, sest ükski katoliku preester ei lasknud waremalt ühtki ordu liiget oma jumalateenistusele. Hiljem aga, kui preestrid nägid ära, et penitentide eemaletõrjumine osutus wõimatuks, muutusid saladuses hoidmise motiiwid: paljud wõõrad püüdsid pääseda ordu usukommete täitmise pealtwaatajaiks ja pidasid end sellejuures alatult ülewal. Selle tagajärjel wõib tänapäewal näha relwastatud mexiklasi kannatusnädalal walwamas moradade ees, et wõõrad ei pääseks neid segama, ja teatawasti et kaalu mexiklane kaua, kui tuleb tarwitada püssi. Kuid kellelgi ameeriklasel läks siiski korda

jälgida nägematult „patukahetsejate" usutalitusi,

mille kohta ta kirjutab järgmist:

Enesepiitsutajate jube rongikäik.

Abiquin on wäike küla Jemezi mäe idapoolsel nõlwakul. Öö wastu suur neljapäewa peitsime endid lähedal asuwate liiwaküngaste taha, lootes, et näeme mõndagi külaelanike kommetest.

Algul nägime ainult üht mexiklast, kes sammus püssiga morada ees edasi-tagasi. Kuu tõusis ja orust tõusis udu, mis täitis ümbrust hõbedase säraga. Öö oli waikne. Lõpuks kuulsime tasast flöödiwilet. Kaugusest löi loitma tuluke, mis kadus pea jälle. Warsti tuli see uuesti nähtawale, liikudes meie poole.

Flöödihääled kõwenesid ja nendega seguneşid oiged,

mis lähemale tulles muutusid kõrwulukustawaks kiunumiseks. See pidi olema „patukahetsejate" laul. Rongikäigu eesotsas liikus mees, kes kandis laternat. Tema taga käis flöödipuhuja, sellele järgnesid „patukahetsejad", kelle ainus riietus oli **w e r i s e d p ü k s i d.** Igal „patukahetsejal" oli käes piits, millega ta pekstis üle õla oma selga, weristades seda iga löögiga. Üks „patukahetsejaist" oli sidunud kaktuse oma rinnale. Kogu aeg kõlas nende omapärane liturgia.

Rongikäik jõudis moradasse, mille uks suleti. Sumbutatud oiged tõendasid, et kabelis jatkati enesepiitsutamist. Teatawate waheaegade järele

lõpetasid moradast meeleheitlikud karjatused.

Oli tundmus, nagu wiibiksime põrgu wärawais ja kuuleksime hukkamõistetute hädakisa, kuigi wiibisime Ameerikas, pealegi weel kahekümnendal sajandil.

Tüki aja pärast awanes jälle uks ja hädakisa täitis õise waikuse. Enesepiitsutajad ajasid uuesti ritta ja sammusid mäest üles. Jälle langesid piitsahoobid weristele selgadele, kuna jalad liikusid suure waewaga mäest üles.

Aegamööda kaugenes kisa ja meie roomasime oma peidukohtadest wälja, et stiiduda mujale, kui tahtsime näha pealt ristilöömist.

Tee, miba mööda sammusime, oli täis werd.

Pugesime kadakapõõsasse warju. Päew möödus, ilma et oleks juhtunud midagi erilist; kogu aeg kuulsime ainult flöödipuhumist ja inimeste karjumist. Kuid nüüd ei piitsutanud patukahetsejad enam iseendid, waid hoidsid oma jõu wiimaseks ohwriks. Lõpuks, umbes tund aega enne päikeseloojangut, lähenes pikk rongikäik. Selle eesotsas käisid jälle wilepuhuja ja lipumehed; nende järel käis mees, kes wedas surmawankrit. See oli madal wanker massiiwsete ratastega, mis oli suuri kiwe täis.

Kiwide otsas seisis surm pikas mustas mantlis.

Ta walget nägu warjas peakott; käes hoidis ta winnas wibu.

Wanker pidi olema wäga raske, sest rihmad, mis olid aisade asemel, lõikasid wedajа lihasse. Wankri järel, nõrkedes raskeristi all, sammus too, kes pidi poodama risti. Temale järgnes kirew rahwahulk: mehed mustis piduröivais, naised pikkade narmastega sallides.

Inimesed, kes lasewad end puua risti.

Rongikäik peatus morada ees. Wallitses waikus, kui rist pandi maha ja mees seoti selle külge. Kui aga rist aeti püsti, käis rahwahulgast waikne ümin läbi, ja kui rist lasti selleks walmiskaewatud auku, tõusid rahwa hulgast allasurutud oiged; igaüks tundis oma nahal ristipoodu piinu. Wiimase pea oli kaetud musta kotiga. Terwelt 20 minutit rippus ta ristil; osa mehi ja naisi wiskus silmili maha, teised seisid norus päi wõi ringutasid käsi.

Lõpuks langes ristipoodu pea rinnale,

mille järele ta wõeti ristilt maha ja kanti kabelisse. Kõik juuresolijad siirdusid kabelisse.

Meie ei olnud möödunud õhtust saadik midagi söönud ega joonud ning õudse öö ja pika ootamise tõttu päikeselõõmas olime jäänud nõrgaks. Ajasin enese ettewaatamatult püsti ja see silmapilk oleks maksnud peaaegu mu elu. Kõlas pauk ja mu kõrwade ümber wingusid haawlid. Jookseme kummargil olles nii ruttu kui suutsime mäenõlwakust alla. Meid ei aetud enam taga.

Hiljem kuulsime, et ristipoodu ei olnud mingit wiga saanud. Surmajuhtumeid ei tule ristipoomisel pea iialgi ette ning

ristipoomist peetakse enese kohta suurimaks auks.

Paastu ajal piitsutatakse aga wäljawalitut ja tema kaaslasi halastamatult, kes ei näi aga midagi tundwat. „Patukahetsejate" mittetundelisust walude suhtes wõib seletada ainult usulise ekstaasiga, millesse nad satuwad, kuni nad lõpuks, kui läheneb suur reede, liigwad ringi nagu transis ja ei märka ega tunne midagi, mis sünnib nende ümber.

Kes soowib astuda ordu liikmeks, peab end selleks hoolega ette walmistama, et ta suudaks hiljem taluda kõik kannatused, mis pannakse talle peale. Üksi „patukahetseja" ei näita wõõrale iialgi oma selga. Enne uue liikme wastuwõtmist pühendab nowiitsmeister tulewase „patukahetseja" ordu saladustesse. Lõpuks kutsutakse kandidaat hilisel öötunnil moradasse, kus ta juhitakse pühamasse paika. Ta peab põlwitama altari ees, kus ta pealmine kehaosa paljastatakse. Nüüd astub „sangredor" ette ja wajutab talle ordu märgi selga. Talle tõmmatakse

kolm pikuti ja kolm risti haawa selga,

mis jätawad armid kogu eluajaks. Kuid see pole weel kõik; ta peab weel „wabatahtlikult" alistuma „kolmele Jeesuse Kristuse kannatuse meditatsioonile". Need lastakse talle osaks saada piitsahoopide näol.

Selline on „patukahetsejate" fanatism, mis sarnaneb pigemini sadismile. Kuid selleşt hoolimata ei saa ma wabaneda mõjust, mille awaldas mulle see usutunnistus. Ikka seisab mul silmade ees pilt, kuis nood wennad, Kristuse were läbi õnnistatud, sammuwad suure waewaga mööda kõrweteed. Jialgi ei suuda ma unustada inimest ristil, kes on walmis Kristuse eeskujule järgnedes tooma suurima ohwri.

Türgi kokakunst wälja suremas?

Türgimaa pole tunnud kokakoole, pole neid nüüdki olemas. Sultani ajal pidasid suured wõimumehed omal häid kokkasid ja maksid neile ka häid palkasid. Tol ajal oli anasjaks omada head kokka. Nüüd on kokk Türgis rõõmus, kui ta kuus saab meie rahas 70—80 krooni palka. Ja koka arweid ei maksta enam nii lahtise käega kui wanasti. Waieldakse ühe muna, liigse sidruni pärast. Kokk töötab ükſi, kuna tal wanal ajal olid mitmed abilised.

Otsitawamad kokad on pärit Bolu linnast, Anatooliast. Selleks on ka oma hea põhjus. Bolu lähedusses asuwast Mengeni külast wõrsus kokakunstnik, kes oli sultani ülemkokaks ja kamaegieks armualuseks. See ülemkokk sokutas Konstantinoopolisse sultani hoowkonda järgimööda kõik oma sugulased kokakunsti õppima.

Nüüd aga on türgi kokakunst langemas. Häid kokkasid on wähe, juurekaswu ei ole. Halwa taju juures on kokad kaotanud huwi asja wastu. Et päästa hääbuwat kokakunsti, kawatseb Istambuli linnawalitsus lähemal ajal awada kokakooli.

Mihkel leidis rahaaugu.

Kui jonn on jumalast loodud, siis meie, eestlased, oleme kõik jumalalapsed. Meil on seda jumalikku sâdet sees üsna palju. Seda wõib näha kõrgel ja madalal seiswa kobaniku juures, kogu rahwa juures. Toompeal aeti jonni ja tösteti kwoorumit ning rahwas tuli jonni pärast wälja ja wiis siisti oma tahtmise läbi. Kuid kukutatud walitsuse juht lausus jonni pärast: „Wanas waimus edasi." Nii et jonni meie inimestel on. Ka minul on jonni. Waata, mina tahan kord rikkaks mehéks saada. Seda ma näen, et oma tööga ma ei jõua jõukaks saada, waata, kõik mis ja teenib, see kulub ära. Sellepärast mina loodan ikka, et wõiban kord piraka portsu raha. Et wõiban mõne loteriipiletiga. Waata, nende ostmiseks mul kulubki palju raha, ma olen nende nahta matnud kena kapitali. Aga mitte mõhku pole wõitnud ,et punast senti. Waata, siin saatus nöögib mind, õnnejumal pole minu poolt. Ma ei tea, miks ta mind ei armasta. Nii et mina peaks jätma lootuse wõita üldse loteriiga. Aga mina ei jäta lootust. Nüüd ma ei aja taga enam õnne, nüüd ma ajan juba jonni. Et kas saab ükskord summakese sülle wõi mitte. Peab saama! Küll ma olen teinud kõiksugu wigurid ära, mahel olen näinud unes mõnesuguseid numbreid siis nende järele olen walinud pileteid, kuid puhtaks olen pidanud pühkima suu alati. Kuid ees on weel palju päewi, hulk aastaid ning maailmatu rodu kõiksugu loteriisid. Lootus ei tao. Tuleb tund, kus Mihkel on wõidumees, käed westi taskus, sigar suus, nüüd algab Mihkli elu uus.

Aga wõib olla, et ma saan hirmus rikkaks mehéks weel teistmoodu. Tuleb wälja, et minu Liisil on kangesti hea lauluhääl. Et laiem hulk seda ei tea, eks see ole Liisi oma süü, sest tema on eht eestlane, kangesti tagasihoidlik ja häbelik, ta on hoidnud oma küünla waka all. Ta hoidis seda minugi eest waka all. Aga ühel päewal ma kuulsin, kuidas ta laulis omaette köögis ja ma panin kohe töö oma käest ja jäin kuulama, waata laul wangistas mu täiesti, häälekõla oli ilus. Kui see laul oli läbi, jootsin kööki ja ütlesin Liisile, et see on patt, kui ja istud toa nurgas ja ei teeni raha, waata, sul on teenistus kurgus. Paljudel on lugu nii ,et warandus läheb kurgust alla, aga sinuga on lood naamoodu ,et wõib wõtta warandust kurgust wälja. Sinust saab tore lauljanna. Patt on, kui ja ei kasuta ära mida kasutada saab. Sinu hääl on praegu su kurgus kasuta nagu kosk, mis ei ole jõujaamaga rakendatud tööle. Meie peame panema su hääle tööle.

Liisi filmad läksid westiseks ja ta küsis, et kas tahad saata mu mööda hoowisid lauluga santima, et seda alandust mu süda küll wälja ei kannata, kuigi ma olen alandlik inimene.

Mina naersin ja pühkisin käterätiga Liisi filmad kuiwaks ning laususin nõnda, et sina oled tõusew täht teatrite ja helifilmide taewas, toredad on sinu tulewased päewad, toredad toreduses ja rikkad raha poolest. Meie saame näha maailma ja wõõraid linnu, ning maailm ja wõõrad linnad saawad näha sind, kuulda su häält. Waata, aga et kuulsusrikas tulewik ei pääseks enam meie käest, seks Liisi wõi Ly, meie peame asuma kogu oma energiaga rühkima oma õnne poole. Waata, ilus hääl sul on, kuid seda peab koolitama weel wõluwamaks.

Sina peaksid minema nüüd mõne lauluprofessori juure wõi astuma koguni konserwatooriumi, kuid wale, seda ja ei tee. Waata, sellepärast ei tee, et mina ei usalda ei lauluprofessoreid ega konserwatooriumide lauluklasse. Waata, nemad wõiwad su laulu ära solkida. Kas wõi kadeduse pärast. Wõi nemad ei lase sind enam oma käest tulema, nemad tahawad ju raha saada, sina pead nende juures õppima surmani, maksma kooliraha. Ja õpetawad sulle walenoodid kätte, waletoonid sisse, siis sa oled sisse kukkunud, wennike.

Sina hakkad õppima küll, aga kodus. Mina ostan omale pühapäewal täiturult kanaarialinnu, olgu tema sulle koolmeister ja konserwatoorium. Lind on loodus, loodus on loomulik, tema sees pole kõwerust ega kawalust. Kuula teraselt tema laulutoonide puhast kõla ning saagu sinust maailma öökit. Mina ostan omale kitarri, waata, sellega hakkan beglettima, siis tuleb laul ilusam wälja.

Nii oleme meie Liisiga kahekesi praegu nagu õnnepalawikus, ilusad tulewikulootused on meie sees ning meie oleme kahekesi minemas wastu kuulsusrikkale tulewikule.

Kui meil on palju raha, ega meie siis wälismaale maja ei ehita. Ei, meie tuleme tagasi kodumaale ja lööme Tallinna ühe piraka maja püsti. Siis mina olen majaperemees, ajan oma paku töötu ese ees ja teen kurja näo pähe, aga westi all on mul hea süda endiselt edasi. Ja kui meil on üsna palju raha, siis ma mõtlen ka oma kodumaa peale ja lasen maailmakuulsaid teadusemehi walmistada hiiglama portsu unehaiguse batsille. Nendega ma hakkaks siis kodumaal kaitseministriks. Kõik sõjalennukid ja sõjalaewad ma müüksin maha ja sõjameheb laseksin koju, ainult mõned walweposid jätaks wälja. Niipea, kui need märkawad, et meiega tullakse sõdima, nad teewad unehaiguse pisilaste koti lahti, pisilased lendawad nagu erilased wälja ja panewad kõik waenlase wäed magama. Meie anname magawatele meestele natuke witsu ja wiime nad ning wiskame üle piiriaia nende kodumaale tagasi. Ega meie ei hakka neid tapma, sest meil pole tähtis, kuipalju neid on. Olgu kui palju tahes, kõik nad jäämad magama, kui meile tulewad, kõik nad saawad olema meie ees maoli maas. Naamoodu.

Jah, tore on praegu istuda rätsepana töölaual ja unistada suuri unistusi. Suuri asju ei tehta ilma suurte unistusteta. Unelmad olewat inimese õied. Siis wana Mihkel õitseb praegu toredates õites. Kuigi wäljas on sügis, puud pudistawad kollaseid lehti maha, et jääda paljalt mustawate roagokstega halli taewa alla. Jah, kuigi wäljas on sügis, minul on siiski kewadine meeleolu. Elumahlad käärimad mu sees ning ma aiman, et mu õnnepäike on kuskilt kingu tagant peatselt kerkimas. Siis laulan ka mina oma bassihäälega ühe laulu maha. Elagu elu, milles on laulu ja rõõmu!

Miini Mihkel.

Mitte homme, waid täna

uuendage „Perekonnalehe" tellimisi järgmiseks weerandaastaks. Tellimise hinnad: 3 kuuks 1 kr. 30 s., 6 kuuks 2 kr. 50 s.

Plahwatus Inglise allweelaewal. Inglise allweelaew „L. 26" oli Schoti rannikul jooksnud weealusele kaljule. Wabanedes selleşt, wõttis allweelaew sihi Campbelltown'i sadamale. Teel järgnes plahwatus, mis surmas 2 madrust ning raskelt haawas 19 isikut meeskonnast. Plahwatusele järgnes tulekahju. Üks madrusteşt ujus rannale abi järele. Kalurite ja ühe häwitaja meeskonna abil suudeti tulele ptir panna ja allweelaew sadamasse tuua.

Uus aasta Palestiinas. Oktoobri alguses pühitseti Palestiinas uut aastat. Palwetajate wool sünagoogidesse oli märksa elawam, kui aasta tagasi. „Kaebemüür" oli massiiwselt ümbritsetud palwetajateşt, kus eriti silma torkasid Saksamaalt äsja saabunud juudid. Wäljaspoolt Jeruusalemma uue-aasta pühadeks tulnud külastajate arwu hinnatakse üle 10.000. Autobuselliniil Jeruusalemm—Tel Aviv saadeti teele iga minuti järele üks autobus.

Propeller pühib prillid puhtaks. Keegi inglise leidur on konstrueerinud prillid autojuhtidele, kus abiks wõetud propeller. Propelleri ajab liikuma tuulehoog, kuşjuures propelleri tiiwad puhastawad prilliklaasi tolmust.

Ameerika eeskujul. Pariisi keskuses asuwasse erapanka kohe pärast selle sulgemist astus keegi tundmatu, kes, ähwardades pangaruumides wiibiwat laekahoidjat rewolwriga, nõudis raha wäljaandmist. Laekahoidja täitiski röövli käsu, kes oma saagiga kadus. Peale suurema summa sularaha röövli saagiks langes suurem hulk wälismaa wäärtpabereid.

Kõrguskiirte jahil. Professor Piccard ja Wene õpetlased tahtsid saladuslikkude kõrguskiirte jälile jõuda stratosfääris. Kalifornia ülikooli tehnoloogilise instituudi professor Robert J. Millekan tahab neid kiiri jälgida teisel teel. Ta on selleks konstrueerinud erilise aparaadi. Kosmilised kiired teatawasti purustawad argoon-gaasi aatomeid. Aparaadis leidum elektroskoop registreerib aatomi pukustamise kaudu wabanewat energiat. Professor Millekan üüris aurik „President Garfield'i", mille pardale asetas oma aparaadi. Aurik wäljus neil päewil Marseille'i sadamast reisile ümber maailma.

Suri waseliini-kuningas. New-Yorgis suri 96 aastases wanaduses Robert A. Chesebrough, kes Ameerika äriringkondades oli tuntud waseliini-kuninga nimetuse all. See oli aastal 1876., kui Chesebrough awastas waseliini, milleta tänapäewal ei saa läbi üksi kosmeetikatööstus. See leiutis töi leidurile miljoneid.

Kullaotsijad Preisimaal. Memeli ümbruskonnas on lahti puhtenud kullapalawik. Otsitakse Napoleoni sõjakassat, mis olewat rahwa jutu järgi siia maetud. Rombinusi mäeharjal käib kibe kaewamistöö. Kaewamisekoht on ümbritsetud okastraadiga, e eemal hoida uudishimulikke. Tänini pole otsitawat kullawara leitud.

Tantsusaal kuulirahe all. Jirimaal, Woodford'is, awasid tundmatud isikud püssitule seltsimajale, kus oli käimas tants. Wiis isikut said raskelt haawata. Kallaletungi põhjused on poliitilised, kuna klubi kuulub Jiri ühendatud erakonnale.

„Häbitahwlid" leelatud. Saksamaa ajaleheb, eriti Baieris, olid wõtnud tarwitusele n. n. häbitahwlid, kus kuulutati nende isikute nimed, keda loeti rahwa waenlasteks. Nüüd on Baieri walitsus teinud korralduse ajakirjandusele kõrwaldada ajalehe weergudelt säärased nimestikud. Walitsus leiab, et wõitlus „kahjuritega" on walitsusewõimude, mitte ajakirjanduse ülesanne.

Nõukogude lipp rebiti maha. Bukarestis on käimas rahwuswaheline raudteelaste kongress. Kuna kongressist wõtawad osa ka Nõukogude Wene esindajad, siis teiste wäljapandud lippude kõrwal lehwis ka Nõukogude lipp hoonel, kus peetakse kongressi. Rahwusfotsialistlikud üliõpilased ja parempoolse **„raudse-kaardi"** liikmed panid kongressi hoone ees toime kommunismi waenulise meeleawalduse, mille kestel Nõukogude lipp rebiti maha. Politsei seadis korra jalule ning wõttis mõned demonstrandid wahi alla.

Laupäewal, 21. oktoobril 1933. a. Lhk. 2.

RAADIO TÄNA JA HOMME

Laupäew, 21. oktoober.

Tallinn. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 wälismaiši päewauudiseid. 18.15 heliplaate. 18.45 kodumaiši päewauudiseid. 19.00 mag. Jakob Lukats: Reisil Kanadas indiaanlaste juures. 19.30 „Päewaleht" toimetaja E. Jalak: Nädala wälispoliitiline ringwaade. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 wana tantsumuusikat heliplaatidelt. 22.15 moodsat tantsumuusikat dancing-palace'ist „Gloria".

Tartu. 17.45 reklaami ja heliplaate. 18.00 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-õiendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Pühapäew, 22. oktoober.

Tallinn. 9.55 jumalateenistus Jaani kirikust. Jutlustab õp. H. Kubu. Lõpuks heliplaate. 12.30 põllumajanduslik loeng. 13.00 põllumajanduslikke teateid. 13.10 lõunane kontsert. Juh. R. Palm. 17.30 kohtunik Rutherfordi kõned (eesti, wene, soome ja rootsi keeles). 18.30 reklaami ja heliplaate. 18.45 päewauudiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 19.35 36. awalik raadio-õhtu „Estonia" sinises saalis. Kawas: orkestri ettekandeid, instrumentaal- ja wokaalsoolosid, duette, ansambleid, humoreske, dialooge jne. Esinewad: ringhäälingu orkester, Milwy Laid (sopran), Konstantin Sawi (tenor), Arnold Sepp (flööt), keelpille kwartett, Hugo Laur ja Felix Moor (retsitaatorid) jne. Lõpuks kuni 23.00 wana ja moodsat tantsumuusikat.

Maadlejate esimene „rammukatsumine".

Hooaja rahwuswaheline algus.

On maadlushooaja esimene nädal. O. Luiga ja A. Lõhmus töid Malmös esikohtade auhinnad. Helsingis Wiikberg sai raskekaalus kolmanda koha, kuna Sepsiwart ja Männik jäid neljandaks. Wõistluste wiimasel päewal muuseas Nordling seljatas Sepsiwardi 2 min. 37 sekundiga, Pellinen wõitis Wiikbergi 3 min. 49 sek. Mägi sattus tosina soome parima wastu ja ei pääsenud auhinnale. Mägi ja Männik sõitsid edasi Tampere wõistlustele.

4 soomlast Tallinna.

Pühapäewal ja esmaspäewal korraldab Tallinna Kalew esimesed wõistlused maadluses Tallinnas. Nende wõistluste tulipunktiks on eesti paremate kohtamine soome „matikunstnikega". Soome maadlejaist saabub Tallinna wõistlustele samuti neli meest, nagu neli kalewlast käisid Helsingi KW wõistlustel. Kalewi matile tulewad Soomest: Olli Pellinen, Eino Wirtanen, Eero Lammi ja Jope Ryhanen. Pellinen on Los Angelesi poolraskekaalu hõbemedalimees, maadleb siin arwatawasti raskekaalus. Temale oleks peale teiste sitkemaks palaks O. Luiga, kui wiimane aga Rootsist õigeks ajaks jõuab tagasi. Wirtanen on kergekeskaalu ja Lammi keskkaalu mees, mõlemad tulnud tõõwäeliidust, kus olid meistrid. Ryhanen on sulgkaalu meistermees. Ka Eedi Pütsep on teatanud Helsingist, et tahab tulla Tallinna wõistlema. Kõiki kodumaa paremaid „matitolmutajaid" loodetakse neile wõistlustele. Wõistlejate ülesandmine lõpeb laupäewal. Tartust tulewad peale meister Woldi weel paar meest. Harju malew tahab tõendada, et A. Kuke töö on wilja kannud ja saadab Tallinna pühapäewaks kuni 10 meest. Wõistlustele on seekord eriti rohkesti hangitud auhindu. Peale tawaliste auhindade on pea igas kaalus weel ülemääraseid auhindu tuntud isiklutelt ja äridelt, nagu raskekaalus Kodreselt, poolraskes Kopfilt, kergekeskaalus Lembergilt, kergekeskaalus Tohwerilt jne.

Wõistlused algawad mõlemal päewal kell 19. Wõistlused toimuwad, nagu waremaltki, eriti selleks ehitatud lawal.

Sport pühapäewal Helsingis?

Teatawasti algasid läinud kuul läbirääkimised w.s. Spordi ja Helsingi JFK juhatuste wahel mõlema seltsi jalgpallimeeskondade wahelise wõistluse pidamiseks Helsingis. Kuna käimas olid eesti esiwõistlused, tahtis Sport koguni hakkama saada selle „ameerikalikkusega", et wõistelda ühel päewal nii Helsingis kui Tallinnas. Sellest ei tulnud aga midagi wälja, kuna Helsingist wiimasel hetkel oma esiwõistluste tõttu ära öeldi.

Nüüd on JFK wõistluse küsimuse uuesti wõtnud üles. Ilmastiku olud on sügisel püsinud sobiwad wõistlusteks. Wahepeal on mõlemad — nii HJFK kui Sport — kätte saanud oma maa jalgpalli meistri tiitlid. See kahtlemata suurendab mõlema soowi omawaheliseks kohtamiseks. Helsinglaste täiendawa ettepaneku kohaselt tuleks soome ja eesti jalgpallimeistrite kohtamine pühapäewal, 22. sk. Helsingis. Sõit teostuks, nagu waremaltki oli kawatsetud, lennukil. Soomlased pidid lõpuliku seisukoha pühapäewase wõistluse asjus teatawaks tegema reedel. Lõpuotsuse tegemine näis rippuw olewat ilmateatest.

Kalew teeb hooaja bilanssi.

E.s.s. Kalewi kergejõustiku osakond korraldab laupäewal oma ruumes kergejõustiklaste omawahelise kooswiibimise, et teha tänawuse kergejõustiku hooaja kokkuwõtted. Traditsioonide kohaselt sel õhtul toimub uute wõidukate kergejõustiklaste austamine meistermärkide annetamise näol. Uusi märgisaajaid tuli tänawu juure seitse. Ühtlasi antakse wälja ka Ekrawelitidu spordimärgid neile kalewlasile, kes hooaja kestel täitnud spordimärgi normid.

Kalewi meistermärkide jagamine toimub kord aastas, alates 1923. aastast. Märgi saawad kõik need Kalewi kergejõustiklased, kes eesti esiwõistlustel on tulnud esimesele, teisele wõi kolmandale kohale. Samuti antakse märk ühekordselt neile, kes on püstitanud uue eesti rekordi. Märgi statuut wõeti wastu 1923. aastal, kuid märk otsustati anda tagantjärele ka waremalt eesti esiwõistlustel wõidukalt esinenud kalewlasile. Esimeste sarnaste esiwõistlustena arwestati 1911. a. peetud esimest eesti ülemaalist wõistlusi. Kuni käesolewa aastani oli märke wälja antud 93. Tänawu said märgi kandmise õiguse: J. Tomson, A. Hirsch, Aino Resew-Resel, J. Erna, A. Rullinkow, E. Ernesaks ja W. Sema. Nii siis saab Sema märgi, mille nr. 100.

Järgmisel laupäewal on Kalewi kergejõustiku osak. traditsiooniline sügispidu.

Soome maadluskuningas Friman surnud.

Nagu Soomest teatatakse, on südamerabanduse surnud soome maadluskuulsus Oskar Friman.

O. Friman oli tuntumaid ja tunnustatumaid isikuid maadlusspordi alal Soomes. Suurte rahwuswaheliste ja olümpiawõitude puhul teda ristiti soome maadluskuningaks. Peale seda kui ta loobus wõistlemisest, on olnud soome paremaid treenereid Robert Oksa kõrwal. Ja sellena sai ta hüüdnimeks „maadlusinsener".

Läinud aastal „inf." O. Friman oli soome maadluse olümpiameeskonna juhiks treeneriks. Ta elutses wiimasel ajal Wiiburis. Alles möödunud pühapäewal wiibis ta tööjõulisena soome maadlusklubi aastakoosolekul Helsingis, kus ta tagasi waliti liidu juhatusse. Paar päewa hiljem tuli aga ootamatu surm südamerabanduse tõttu.

Kaks wõistlewat leeri riigikogus.

Toompea uus peremees.

Ühed pooldawad riigiwanemana Pätsi, teised tahawad riigikohtunik Peeter Kannu. — Kumma poole kaldub walik? — Laupäewaks oodatakse selgust.

Neljapäewa õhtu jooksul ei sündinud uue walitsuse kujundamise käigus midagi otsustawat. Kuuldawasti on asunikkude ja kesterakonna esindajad läinud uuesti riigikogu esimehe K. Einbundi juures pooleldi protesteerimas, miks uue walitsuse kujundamise ettepanek tehtud K. Pätsile ja mitte nende poolt soowitatud Peeter Kannile. Riigikogu esimees olewat tähendanud, et ta wõiwat seda edaspidi arwesse.

Kesterakondlased ja asunikud rõhutawad endiselt, et P. Kann on sobiwam kui wäljaspool riigikogu seisew isik. Teiseltpoolt tähendatakse jälle — Peeter Kanni kandidatuuri st ei saaks praeguses olukorras kõnet olla esijoones sellepärast, et tagaplaanil on olnud rahwahääletusel läbiräägitud põhiseaduse muutmise eelnõu wastane.

Juba mõnda aega on lewitatud kuulduši, nagu oleks riigikohtunik Peeter Kann üks tulewastest wabadusõjalaste presidendi kandidaatidest. Ta ei saaks aga seda kuidagi olla, kuna ta alles rahwahääletuse eel deklareeris awalikult, et hääletab põhiseaduse muutmise wastu ja pooldab „Piibu kawa".

Kogu neljapäewa hilja õhtul ja koguni öösel jatkus kombineerimine kahel frondil.

Paralleelselt K. Pätsi läbirääkimistele asunikud ja kesterakondlased tegid pingutusi erawiisiliselt oma kabineti kujundamiseks.

Riigiwanema kandidaadina figureeris endiselt P. Kann. Need katsed näiwad olewat sihitud senise koalitsiooni säilitamiseks, osaliselt isegi wanade ministritega. Asunike ja kesterakondlaste ringides on kalkuleeritud nii, et kui K. Pätsi katse miini otsa jookseb, wõi miini otsa aetakse, siis peab uus kombinatsioon kohe olema walmis.

Riigikogu koosolek kawatsetawat kokku kutsuda laupäewaks kella 10-ks hommikul. K. Päts pidi wastuse andma reede õhtuks.

Kaitseseisukorra lõpp.

Wabariigi walitsuses oli eile kaalumisel kaitseseisukorra kaotamise küsimus. Jõutud lõpuks otsusele, et see peapõhjus nüüd on kadunud, mispärast umbes paar kuud tagasi üle riigi kuulutati wälja kaitseseisukord.

Walitsus otsustas sellepärast kaitseseisukorra kaotada, alates tänasest, reedest, kella 12 päewal.

Maksma jääb erakorraline seisukord selles ulatuses, nagu see oli enne suwist kaitseseisukorra laiendamise otsust, s. o. kaitseseisukord jääb maksma, nagu waremaltki, Tallinnas, Narwas ja piiriäärsetes rajoonides. Ühes kaitseseisukorraga kaowad ka selle järeldusel maksmapandud kitsendused.

Politsei kontsertball.

Täna, laupäewal on Estonias Tallinna politsei spordiringi kontsertball. Kontserosas esinewad politseiorkester, meeskwartett, pr. J. Kahn, hr. Hugo Schütz, Milwi Laid, M. Taras ja teised. Peale selle esineb Estonia tantsurühm, ning h-rad Moor ja Laur lahekõnedega.

Algus kell ½9 õhtul. Walges, finises ja punases saalis kabaree.

63 protsessi 1½ tunniga

Tallinna waeslastekohtul on õige rohkesti tööd. Selle tõttu ka igal nädalal peetawatel istangutel tuleb läbi arutada rekordsel hulgal mitmesuguseid protsesse. Tänu sellele, et waeslastekohtus ajamisele tulewad wõrdlemisi lihtsad asjad, suudetakse ikka kuidagi tööst jagu saada. Nii selgi nädalal tuli arutusele terwelt 63 mitmesugust asja. Nende lihtsuse tõttu saadi aga arutamisega ja otsuste tegemisega lõpule juba poolteise tunni jooksul.

Sai loa abiellumiseks.

Waeslaste kohtu istangul tuli arutusele Johanna-Leontine Reinhold'i palwe, wõimaldada tal abielluda. Nimelt J. Reinhold on lesk. Ta seniwäärne perekonnanimi on Kroll. Abikaasa surma järele jäi naine ainsaks hoolitsejaks nende tütrekese Tamara eest, kes on nüüd 7-aastane.

Nüüd Aleksei Reinholdi lesk tahab abielluda Oskar-Ferdinand Grönberg'iga. Selleks on aga waja, et lapse huwid oleksid kaitstud.

Kohus määras wälteselle Tamarale hooldaja, kes ta huwisid silmas peaks, ja Johanna-Leontine Reinhold'ile on wõimaldatud abiellumine.

Adopteerib oma lihase lapse.

Kohtu ette tuleb Hugo Mardi poeg Reimann ja palub, et waeslastekohus talle wõimaldaks adopteerida oma seadusliku lapsena ühes tõigi sellekohaste õigustega ta enda lihase poja Gunnar'i, kes on 8-aastane.

Mees seletab, et oma seadusliku naise Liisaga ta elawat lahus. Tal olnud poeg wäljaspool abielu Maria Jungberg'iga. Wiimane jäi aga leseks ja olewat wahepeal juba uuesti jõudnud abielluda kellegi Simonlatser'iga.

Hugo Reimannile ei meeldi, et tema poeg peab alaliselt oma kasuisasid wahetama. Pealegi puudwat lapse emal wõimalused küllaldaselt poja eest hoolitseda. Laps ongi kohtu poolt juba määratud anda isa hoole alla ja elab ka wiimase juures. Nüüd tahab isa anda pojale ka oma seadusliku lapse õigused.

Waeslastekohus andis selleks oma nõusoleku.

Käsipall.

TASIi esiwõistlused algawad laupäewal.

Tall. keskkoolide käsipalli esiwõistluste esimene wõistlusõhtu on laupäewal kaitseliidu wõimlas. Algus kell 18. Kohtawad: **meeste B kl. wõrkpallis Kaarli g. Hansa kool, naiste B kl. wõrkp. kommertsg. prantsuse lütsl., meeste B kl. korwpallis wene erag. — prantsuse lütseum ja realg. — kolledsh.**

MMKü karikamängude sarjas

kohtawad pühapäewal saksa kultuurwalitsuse wõimlas Kaarli 3 kell 19.15: **naiste korwpallis Kalew-Rus ja meeste korwpallis MMKü 1. — Rus 3.**

Tudengite käsipall.

Eelmistel aastatel korraldati üliõpilaste käsipalli wõistlused teisel semestril, s. o. jaanuarikuul, kuid käesolewal aastal on selles suhtes wäikene muudatus ette wõetud. Wõistlused algawad juba nowembrikuu alul, (wiimane ülesandmise tähtpäew on 1. now.), peetakse kahes klassis — üld- ja eriklassis. Wõistelda saawad ainult immatrikuleeritud üliõpilased.

Pokstiklubi — Tartu Kalew.

Tartus awatakse pokstihooaeg.

Laupäewal, 21. okt. ja pühapäewal, 22. okt. kell 8 õhtul peetakse Tartu Kalewi korraldusel esimesed pokstiwõistlused. Laupäewal on klubimatsh Tallinna Pokstiklubi ja Tartu Kalewi wahel, mõlemad panewad wälja 8 paremat. Tartu Kalewi poolt esinewad; kärbest. — Pärn 2.; kukk. — Pärn 1.; sulgk. — Reinthal; kergek. — Saag; kergekesk. — Wahi; kesk. — Mike; poolraskek. — Karro; raskek. — Lukkin.

Tetne wõistlusõhtu peetakse pühap. rahwuswaheliste wõistluste nime all. Lätlastest wõtab osa Ozolins raskek. ja Ewert kesk. Peale nende esinewad mitmed waremad tõdumaa pokstijad.

Sakslanna enesetapp.

Põhjuseks parandamatu haigus.

Neljapäewal kella ¾4 ajal päewal poos enese Bertha Seedorf, 50 aastat wana, elukoht Paldiski maanteel nr. 6 kort. 14.

B. Seedorf oli abielus, rahwuselt sakslane. Mahajäetud kirjas ta teatab, et lahkub elust parandamata haiguse pärast.

Woorimeeste kombed.

Töötoorimees Arnold Jaanson, elukoht Endla t. nr. 17, awaldas politseile, et teda on põhjuseta peksnud ta ametwend Woldemar Lämergas.

Jaanson palub peksjale karistust.

Ikka Wiinistu!

Piiritusemehed Soomes lõksus.

Soome rannawalwe saatis neljapäewal aurik „Ebba Muncki" üle lahe Tallinna Wiinistu mehed Ewald Manitsky, Joosep Enoki, Hugo Niiholmi ja Johannes Sepmanni, kes tabati läinud kuul soome rannas piirituselaadungiga. Piirituse ja paadi soome rannawalwe konfiskeeris.

Kõik neli wõetakse wastutusele salaja ülepiiri käimise pärast.

Meestelauluselts Soomes.

Kolm päewa wellede juures.

Neljapäewal kell 3 pärastlõunat sõitis Tallinna Meestelauluseltsi koor Helsingi kontserte andma. Reedel kell 4 oli ette nähtud wastuwõtt president Swinhufwudi juures ja õhtul kell 8 esimene kontsert konserwatooriumi saalis. Teine esinemine on laupäewal.

Pühapäewal wiibiwad mele laulumehed ülikooli aulas jumalateenistusel, kus laulawend õp. H. Kubu peab liturgia ja koor esineb mõne lauluga. Pühapäewa õhtul jõuawad laulumehed koju tagasi.

Wõidusõitja Johanson

heideti wälja E. A. motosektsioonist.

Eesti Autoklubi motosektsiooni juhatus otsustas oma organisatsioonist wälja heita tuntud wõidusõitja Eduard Johansoni, keda sektsiooni juhatus süüdistab ebasportlikes ülesastumistes.

Rida motosektsiooni liikmeid ei ole rahul Johansoni kui kuulsama ja tublima mootorsportlase wäljaheitmisega ja on otsustanud nõuda erakorralise koosoleku kokkutsumist.

Eilsest tänaseni

Kodumaal:

— Riigikogu üldkomisjon wõttis wastu linnawolikogude walimise muutmise seaduse. Linnawalimised, ms toimuwad isikuwalimise põhimõttel, peetakse kas detsembri- wõi jaanuarikuus.

— Wirumaal Roela-Tudu wahelisel maanteel jäi kiwipurustaja masina alla ja sai surma Wiru maawalitsuse tööline Heinrich Rosman, 24 aastat wana.

— Keskmädalal algas rukki kokkuost riigi poolt. Sellega tehti korraga algust neljas linnas: Tartus, Wiljandis, Haapsalus ja Rakweres. Rukkiost kestab enam kui kuu aega.

— Riigikogu wastawas komisjonis wõeti laalumisele tubakatööstuse monopoliseerimine, sest tubakatööstus kui eluiõuline ala kannatab praegu ebaterwe wõistluse all.

— Tallinnas asutati „meistrite kogu", mis endiste gildide eeskujul tahab hakata hoolitsema tööoskuse tõstmise eest.

— Hariduskomisjon wõttis wastu seadusenõu, millega muudetakse Tartu ülikooli, sinna asutades ka tehniline teaduskond ja majandusteaduskonna lahutades õigusteaduskonnast.

— Eestist põgenenud „pornograafiameister" Ned de Baggo arreteeriti Läti-Walgas ja saadeti tapitorras Riiga.

— Sarnaselt lahkumisega rahwastelitidust on juriidiliselt purunenud n. n. nelja-riigipakt, millest loodeti Euroopa rahu kindlustajat.

— Seni on Eestist Soome weetud 300.000 kilogrammi wõid. Soomes tehakse suurt kihutustööd eesti wõi sissewee wastu.

— Preisi peaminister Göring tuleb neil päewil Stokholmi, et seal pühitseda oma rootslannast naise surma-aastapäewa.

— Läti Rahwusteatris Riias oli eesti näitekirjaniku Hugo Raudsepa näidendi „Salongis ja kongis" esietendus. Näidend sai suure menu osaliseks.

— Inglise kuningas on huwitatud Genfi sündmustest ja kutsus wälisministri sir John Simoni enda juure ligemaid teateid andma Euroopa poliitiliste teerdküsimuste üle.

— Läti esitas sotsiaaldemokraatlik rühm seimile seaduseelnõu amnestia andmiseks poliitilistele ja sõjawäelistele karistusalustele.

Tulekahju töötuskooli õuel.

Tulele pandi kiiresti piir.

Reedel kella ½9 paiku hommikul tekkis Tallinnas, Tehnika t. nr. 16-b riigi töötuskooli juures sama kooli kojamehe waldamisel olewas puukuuris tulekahju. Kuna tuld kohe märgati, siis käsutas tööstuskooli juhataja Th. Usfsoo kooliõpilased hüdropultidega ja woolikutega wälja.

Õpilased panid tulele kohe piiri. Warsti oli kohal ka linna palgaline tuletõrjekomando autopritsidega, kes siis koos kooliõpilastega kustutas tule. Sõele põles osa kuuriseine. Kojamehe elumaja, kust tööstuskooli õpilased majakraami igaks juhtumiseks wälja kandsid, jäi leekidest puutumata.

Tuli algas kuuri wiidud põlewatest jäätest. Kahju on õige mäikene.

Wagun sõitis mööda liipreid.

Õnnetus Nunne tän. ülesõidukohal.

Reedel kell 7 hommikul, kui manööwrirong liikus Nunne tänawal raudtee ülesõidukohal, libises rongi koosseisus üks kolmanda klassi wagun rattapaariga rööbastelt maha.

Kuna õnnetust kohe ei märgatud, siis mahalibisenud wagun purustas kõnnitee ülesõidukohal ja rikkus liiprid 150 sammu ulatuses. Wigastusi said ka kaks pöörangut, wagunipuhwer ning üks rööbas murti kõweraks. Õnnetuse põhjust selgitatakse.

Perekonnateated.

Kihlatud.

Tallinna linna perekonnaseisuametis — **Aleksander Laasberg,** 30 a. tisler ja **Ella-Elise-Amalie Simson,** 25 a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas. — Riikondsuseta **Jakob Lebedew,** 64 a., lesk, tööline ja **Olga Markow,** 51 a., lesk, kodune. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Erich-Aleksander Ellermann,** 29 a. merimees ja **Liisa-Maria Janig,** 31 a. kuduja. Mõlemad elawad Tallinnas.

Kaarli koguduses. — **Nikolai Webermann,** 20 a. konserwatooriumi õpilane ja **Hermine-Alice Kurista,** 23 a. konserwatooriumi õpilane. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Aleksander Treufeld,** 38 a. elektrimontöör ja **Olga-Helene Johannson,** 30 a. kodune. Peigmees elab Tallinnas, pruut Albu wallas, Wettepere külas. — **Leonid Dawõdowski,** 43 a. kontoriametnik ja **Eleonore-Elisabeth Stein,** 33 a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas.

Tartu perekonnaseisuametis. — **Woldemar-Teodor-Alfred Behrens,** 22 a. üliõpilane ja **Salme Kordes,** 23 a. kodune. Peigmees elab Tallinnas, pruut Tartus.

Kes lahutavad?

Laupäewal tuleb Tallinna-Haapsalu rahukogus arutusele 21 abielulahutuse protsessi. Kohtusse kutsuti Bruno ja Amalie **Saltsberg,** Helene ja Rudolf **Elmann,** Johannes ja Alma **Maks,** Hermine ja August **Uibopuu,** Johannes ja Alma **Haawel,** Marie ja Endel **Langei,** Aleksander ja Aline **Mirjam,** Elisawete ja Aleksander **Tomson,** Eduard ja Hermine **Karro,** Alide ja Woldemar **Saharow,** Walter ja Selma **Westerberg,** Anette ja Julius **Tanner,** Lowise ja Joan **Kingsberg,** Wassili ja Gabriele **Aksenow,** Alide ja Herbert **Kreekmann,** Marta ja Johann **Pern,** Nora ja Friedrich **Küchl,** Nadeshda ja Wjadicheslaw **Ekimow,** Helga ja Karl **Kaasik,** Johannes ja Helene **Ewestus,** Maria ja Kristjan **Sillart.**

Abiellunud.

Erich-Johannes **Korths** ja Loreida **Roots** (Sussik); Augustin **Reinwald** ja Natalia **Pulst**; Edgar-Julius **Funkelstein** ja Weera **Hertel.**

Sündinud.

Karl ja Miralda-Rosalie (neiuna Weisberg) Puusepp'al — poeg **Klaus-Karl;** Eduard ja Helene-Wilhelmine (neiuna Rawila) **Priks'il** — tütar **Ester;** Walther-Woldemar ja Marta (neiuna Glaudan) **Luik'il** — tütar **Helle;** Aleksander-Leopold ja Ellen-Winleida (neiuna Paits) **Watmannil** — tütar **Helgi;** Witali ja Elwiine (neiuna Ankur) **Grossfeldt'il** — tütar **Iloona-Aleksandra;** Mihail ja Alide (neiuna Adelheid) **Merguljew'il** — poeg **Raul-Leonardo.**

Surnud.

Mihail **Perkmann,** 45 a. wana; Maria **Afanassjew,** neiuna Ljubimow (riikondsuseta), 49 a. wana; August **Raap,** 46 a. wana; Alide **Pütt,** neiuna Kolts, 67 a. wana; Marie **Mesjek,** neiuna Mitt, 67 a. wana; Otto **Hermann,** 54 a. wana; Walter **Allik,** 2 kuud wana; Gottfried-Theodor **Seeberg,** 25 a. wana; Reinhold-Johann-Erich **Samson-Himmelstjerna,** 76 a. wana; Martin **Oselg,** 46 a. wana.

Tellige weel täna „Maa Hääl" ära.

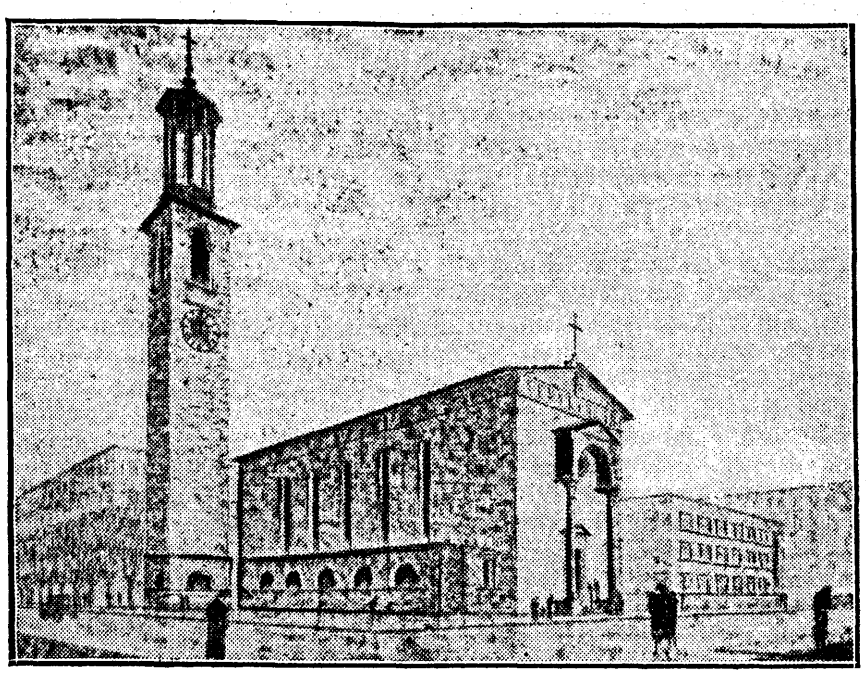
Postiga 3 kuuks 1 kr. 50 senti.

Waadake, kas naabril käib juba „Maa Hääl." Aidake kaasa, et ka tema lehe kohe ära tellib. „Maa Hääle" tellimisi wõtawad wastutõik postiasutused.

Pärast suurt wõitu,

Wabaduskirik saab tõeks.

Eesti uhkeim jumalakoda.

Wabaduskiriku esialgne kawand.

Ühenduses vabadussõjalaste võiduga äsjamöödunud rahvahääletusel on Eesti ev. lut.-usu kirikule avanemas sootuks uued ja avarad perspektiivid. Teatavasti vabadussõjalased on kogu oma võitluse kestel näidanud üles erilist sõbralikkust kiriku ja usu vastu, millega see jälle omalt poolt on püüdnud midagi ära teha ka vabadussõjalaste heaks.

Ühenduses vabadussõjalaste võiduga on kerkinud uuesti üles Eesti Vabadusekiriku püstitamine Tallinna Politseiaiale, kuhu pidi ehitatama Pauluse kirik. Nagu kuuleme, olevat juhtivamad vabadussõjalased põhimõttelikult nõus vabadussõja mälestussamba — külma kivitulba — kõrvale püstitama ka elavat mälestusmärki — Vabadusekirikut, nagu seda omal ajal kavatses ehitada ka Eesti ev. lut.-usu kiriku konsistoorium vabadussõja ja usupuhastuse 400-aastaseks mälestuseks.

Wabadussõjalased on kogu aeg awalikult deklareerinud, nii „Wõitluses" kui ka kihutuslendlehtedes ja manifestis „Usklikule Eesti rahwale", oma heatahtlikku suhtumist ristiusule. Seega on nad wõitnud just eriti wiimasel ajal kiriklikud ringkonnad oma poole. Waremalt ei waadanud wiimased sugugi heatahtlikult neile õpetajatele, kes wabadussõjalastele jumalateenistusi pidamas ja jutlustamas käisid, nüüd aga on saanud ka kirikuõptajate hulgas nagu auasjaks wabadussõjalastega ühes töötada.

Eriti nooremate õpetajate generatsioon on juba wabadussõjalaste heaks mõndagi ära teinud.

Nii wõiks nimetada wabadussõjalaste aadete suuremate lewitajatena õpetajaid R. Uhket, Tartu Maarja kog. õpetajat Axel Wöhrmanni, Rõuge õp. Wikki, Hiiumaa õp. Aareandit, Saaremaa õp. Harry Haamert, Jõelehtme Petersoni, Koeru Pähni ja wanemate hulgast praost A. Grünbergi ning kaitsewäe õpetajat Fr. Stockholmi.

Enne rahwahääletust koguni Grünberg, Wiks ja Uhke käisid mööda maad jumalateenistusi pidamas, mille juures ei unustatud ka agaralt propageerimast wabadussõjalust.

Nagu näha, oli meeste tööl ka wilja, wälja arwatud wast B. Aareandil. Wiimane tegi töik, mis suutis wabadussõjalaste põhiseaduse heaks, millegipärast aga Hiiumaa ometi hääletas wõrdlemisi tugewasti põhiseaduse muutmise wastu. Kõige rohkem teeneid wabadussõjalaste ees näib igatahes olewat Pauluse koguduse õpetajal Rein Uhkel, keda hakatudki wabadussõjalaste „papiks" kutsuma. See nimetus wõiks olla täiesti õigustatud, arwesse wõttes, et Pauluse kogudus wiimasel ajal ongi wabadussõjalase kogudusèks muutumas.

Põlistest koguduseliikmetest wõiks nimetada wast ainult kindral Andres Larkat, kes omal ajal osa wõtnud ka koguduse juhtimisest.

Artur Sirk abikaasaga kuulub praegu Jaani kogudusse, õp. B. Hasselblatt'i pihtkonda, hiljuti on ta aga soowi awaldanud kah Pauluse kogudusse astuda.

Samuti on oodata terwe wabadussõjalaste „staabi" koondumist Pauluse kogudusse, nagu kuuleme wabadussõjalastelt enestelt. Ükshaawal on neid hakanud ära tulema ka Pühawaimu kogudusest waadete lahkuminetu tõttu õp. Th. Tallmeistriga. Suurem osa wabadussõjalasi on esialgu siiski paigale Pühawaimu jäänud, ja nagu nad ise räägiwad, kawatsewad nad Tallmeistrit koguni kohast lahti kangutada!

Üldiselt õp. Tallmeistri wiimased poliitilised sammud on koguduses õige palju murinat tekitanud. Isegi Tallmeistri lähemad tuttawad ja sugulased ei suuda talle naljalt andestada.

Nii kawatseb kogudusest lahkuda ka Tallmeistri enese wennanaine,

nagu ta ise sellest tuttawatele on kõnelenud. Põhjuseks — kurikuulus kwoorumi tõstmine!

Th. Tallmeistri wend Hugo Tallmeister on juba pikemat aega Pauluse koguduse liige. Kui ta abiellus kadunud Hans Winnali naisega prl. Altiga, siis wiimane eelistas jääda oma wanasse kogudusse — Püha-Waimu edasi, samal ajal, kui mees kuulus Paulusesse. Nüüd on aga ka sel proual Th. Tallmeistri wastu nähtawasti niipalju sappi kogunenud, et läheb Püha-Waimust wälja.

Pauluse kogudus kaswab, aga tal pole kirikut. Ja seda juba üle kolmekümne aasta.

Wahepeal on suuri plaane tehtud kiriku ehitamiseks, igakord on aga näpud enne kassa põhja puutunud, kui ehitamisest üldse tõsisemalt oleks wõinud kõneleda.

Pisttasa on kogudus oma asju siiski püüdnud korraldada. Nii on politsei „ogorodile" juba üles ehitatud kirikumaja, kus ette nähtud koguduse saalid kantseleiruumid, õpetaja korter jne. Maja läks maksma üle 3 miljoni sendi, kogudus temast aga praegu küll suurt rõõmu ei tunne.

Juba teist aastat maadleb kogudus linnawalitsuse ehitusosakonnaga, eriti aga sotsialisti Wirmaga.

Ehitusosakond leiab majal igasuguseid wigu ja ei ole seni lasknud kogudusel ka mitte elektrit ega wett majja tõmmata. Pealegi tahab linnawalitsus poole kirikukrundist Politseiaial tagasi saada, millega aga pole nõus jälle kogudus.

Wanemad Tallinna elanikud mäletawad weel wäga hästi neid sekeldusi, mis Pauluse kogudusel oma elueal on olnud. Kord kawatsetakse kogudusele püstitada puust hädakirik Pärnu maanteel, hiljem aga — 1924. aastal kirikupäew otustab, et Pauluse kirik peab ehitatama usupuhastuse 400-aastaseks mälestuseks ja mälestussambaks meie wabadussõjale. See unistus, mille aga juba Tallinna prawoslkonna sinod mõne aasta pärast karmi käega purustas, elab Pauluse koguduse wanemates liikmetes edasi.

Nüüd loobuwad koguduseliikmed, kes juba rohkem kui kolmkümmend aastat on pidanud ühest kirikust teise rändama, et ometi Pauluse kirik Eesti wabadusliku näol saab reaalsuseks.

Wabadussõjalased, nagu kuuleme, on kirikupäewa poolt üles seatud mõttest linni haaranud ja ehitamise põhimõttelikult jaatawalt otsustanud.

Wabadussõjalaste juhtidelt on kuuldawale tulnud mõtteid ,et paljas hingetu kiwitulp wabadussõja mälestussamba näol ei jäädwusta wabadussõja mälestust nii haarawalt ega mõjukalt kui seda suudaks teha kirik. S. o. samas püstitataks nii-kui-nii, mis aga ei segaks sugugi ülesehitamast ka wabaduskirikut.

Et wabadussõjalastel selle mõttega tõsi taga, wõib järeldada sellest, kui agaralt nad end Pauluse kogudusse koondawad. Lõpuks

ka praegune Pauluse koguduse meeskoor ei ole midagi muud kui suletud Tallinna wabadussõjalaste liidu koor.

Ka koguduse õpetaja Uhke on paaril korral juba awalikult kantslist kõnelenud wabaduseKiriku mõtte uuesti üleswõtmisest, mis lasep järeldada, et ka kogudus ootab wabadussõjalaste abi kiriku ehitamisel. Ka neljapäewal ära peetud wabadussõjalaste tänujumalateenistusel puudutas R. Uhke mõne sõnaga neid tähtsaid, mida wabadussõjalased Eesti wabaduse mälestamiseks peaksid püstitama.

Waremalt, puudutades kiriku ehitamist, on õp. Uhke töotanud, et kui wabaduseKirik tõesti teoks peaks saama, siis tema juba hoolitseb, et selle

ukseb oleksid ööd kui päewad palwetamiseks awatud, nagu see lõunamaadel üldiseks kombeks, et kirikus põleks igawene wabaduse tuli...

Millisel kujul wabaduskirik kawatsetakse ehitada ja kas wabadussõjalaste praegune kawatsus üldse teoks saab, sellest on weel waraiane rääkida. On aga arwata, et kui wabaduskirik tõesti peaks ehitatama, siis seda ei tehta wist senise projekti järele, mida mõnelt poolt ei peeta just eriti õnnestunuks.

Kirik, mis üle elanud ränku kannatusi.

Pauluse kogudus on kummalisemaid kogudusi üldse Eestis. Wist ükski teine kogudus pole saanud nii ühest kirikust teise wintsutada kui just tema. Ja praegugi pole weel ta wintsutused lõppenud.

26. juulil 1899. a. pöördusid neli Tallinna kirikuõpetajat — J. Brasche (Kaarli), A. Asmuth (Jaani), W. Grohmann (Jaani) ja F. Wieckmann (Püha-Waimu) konsistooriumi poole kirjaga, milles näidatakse, et Tallinnas on waja weel ühte kirikut, kuna linn olewat 28 aasta jooksul elanikkude arwu poolest tublisti kaswanud; nõnda oli 45.000 eestlasele linnas ainult kolm kirikut.

Püha-Waimu kirik oli juba ammugi kirikuskäijaile kitsaks jäänud.

Linnamüüri taha oli wahepeal Jaani ja Tõnismäele Kaarli kirik ehitatud, aga ka need ei suutnud kirikuliste hulka mahutada. Samal ajal oli ap.-õigeusu 5000 hinge kohta aga 6 kirikut.

Järgmise aasta maikuul tehti juba korjandus uue kiriku heaks ja saadi kokku 28 000 rubla.

5. juunil 1900. a. olid kõik Tallinna kirikuõpetajad koos uue eesti koguduse asutamise ja kiriku ehitamise asjus.

Kindral-superintendent Hörschelmanni soowitusel waliti aktsionkomitee, millesse kuulusid õpetajad Asmuth, Brasche, Grohmann, Hahn sen. ja Wieckmann.

Komitee asus kõwasti tööle. Aasta hiljem wõis juba õpetaja Hahn teatada, et linnawalitsus kiriku jaoks ehituskrundi on kinkinud Suurel-Pärnu maanteel ja et kuberner selletohuse linnawalitsuse otsuse ka kinnitanud on.

Ühtlasi teatas aga õpetaja Hahn, et konsistooriumi kaudu komiteele eestlaste poolt 46 allkirjaga palwekiri on tulnud, milles protesteeriti ehituskoha ja kawatsetawa puust hädakiriku wastu.

Ehituskohaks soowiti juba siis maatükki Politseiaialt.

Komitee poolt wõeti need ettepanekud ja soowid arwesse. Hädakirik jäeti ehitamata, esialgu jäi aga ka maatükk Politsei-aial saamata.

Koguduse põhikirja kinnitamine ja kog. asutamise luba saadi keisrilt 22. jaanuaril 1904. a. Samal aastal anti põhikiri eesti ja wene keeles trükki.

Tõlkimine anti tolleaegse „Ristirahwa Pühapäewalehe" toimetaja G. E. Luiga kätte 12-rublalise honorari eest.

Tal oli tõlkimisel raskusi, millest aitasid üle dr. Hurt ja dr. O. Kallas.

Konsistooriumi poolt seati kokku eriline teadaanne Pauluse koguduse asutamise kohta, mida samal aastal kolmel Kristuse tulemise pühal Tallinna eesti kirikutes peale kirikupalwet ette loeti.

Uue koguduse awajumalateenistus peeti Kaarli kirikus.

Koguduse koostajaks ja esimeseks õpetajaks sai Rudolf Hurt, Jakob Hurda poeg.

Järgmine õpetaja oli praegune piiskopi kohusetäitja praost Aleksander Kapp. Tema teenistuseaeg Pauluses kestis ainult neli kuud, mille järele ta läks Kaarli koguduse 1. pihtkonna õpetajaks pärast õp. Brasche surma.

Kapi järele tuli õp. J. Keerig, kes hiljem sai kutse Jüri koguduse hingekarjaseks tulla, Keerig juri alles waewalt kuu aja eest. Enne surma ta elas Tallinnas, olles usuõpetajaks Prantsuse lütseumis. Tema järele kutsuti ametisse Aleksander Mohrfeldt, kes püsis oma kohal ligi 20 aastat Mohrfeldt lahkus Paulusest wanaduse pärast ja andis ruumi Paul Kuusikule.

Aga ka Paul ei saanud Pauluses kaua aega töötada.

20. augustil 1932. a. waliti uueks hingekarjaseks Rein Uhke.

Esimese kiriku projekti walmistas õp. Kappi ajal Soome tuntud arhitekt Armas Lindgren. Ehitusekulud olid 150 tuhande rubla peale hinnatud ja hiigelkirik pidi mahutama 8000 inimest. Lindgren tahtis aga oma töö eest sedawõrt suurt hinda saada ,et kogudus sellest pidi loobuma.

Wahepeal — 1923. a. kerkis mõte üles isegi Kaasani kirikut osta,

et seda luteri kiriku kommete järele ümber ehitada, sellest aga siiski asja ei saanud.

Järgmisel aastal — 1924 — kerkis mõte Pauluse kirikut ehitada terwe Eesti rahwa tänumärgina saawutatud wabaduse ja 400-aastase usupuhastuse mälestuseks.

Koguduse liige Salm lubas kog. täiskogu koosolekul kirikuehituseks anncetada 100.000 marka, õp. A. Mohrfeldt kah 100.000 marka. Õp. A. Mohrfeldt, kes selle lubaduse küll kahjuks olude sunnil pidi täitmata jätma (ka Salm ei täitnud), on Pauluse koguduselle

sedawõrt palju teeneid üles näidanud, et ta hiljem koguduse auõpetajaks waliti.

Mohrfeldti iseloomustab wäga hästi järgmine wäike lugu:

1912. a. wiibis ta suwepuhkusel Paldiskis, olles sealses koguduses asetäitjaks õpetajaks. Samal suwel külastas Saksa keiser Wilhelm wene keisrit Nikolaid Paldiskis ja Mohrfeldtil oli kindel kawatsus keisrilt kirikuehituseks toetust paluda. Wilhelm 2., kes laewalt toredas protsessioonis läbi linna tuli ja jälle tagasi pöördus, filmas ametikuues õp. Mohrfeldti.

Saksa keiser astus Mohrfeldti juure ja surus lahkelt ta kätt. Kahjuks ei annud aga pealetungiw kuberner Korostowets õpetajale aega ega wõimalust keisrilt kirikuehituseks toetust paluda.

Palju on Pauluse kogudus pidanud wõitlema oma olemasolu ja oma kiriku kättesaamise eest; wiiks pikale ükfikasjaliselt ta ajalugu hakata sõeluma. Kui Wabaduskirik nüüd tõesti wiimaks peaks kerkima, eks siis ole põhjus seda selle eest põhjalikumalt teha.

Elektrisilma imed.

Uueaja tehnika kummalised leiutised. — Kiired kaitsewad töölist hädaohtude eest. — Inimene jääb tahaplaanile.

Klaassilm teeb tuhat tööd.

Praegu kasutatakse Ühendriikides mitmes wabrikus uut leiutist, nõndanimetatud elektrisilma, mis wähendab hädaohuwõimalusi masinatega ümberkäimisel. Nägematu, erilise metalliga kaetud

klaassilm walwab töölise üle, kui see läheneb töötawale masinale.

Sest on umbes nelikümmend aastat tagasi, kui Heinrich Hertz, saksa füüsik, kes esimesena awastas raadiolaineid, pani tähele, et kaarlampi läbistas tugewam elektrivool, kui lamp asus teisest lambist lähtuwate ultrawioolett kiirte mõjupiirkonnas. Otsides seletust sellele nähtele, tuli keegi teine saksa teadusemees, dr. W. Hallwachs mõttele, et üks kiiresti põlewa kaarlambi pulgatestest ultrawiolett kiirte mõjul saadab elektroone wälja. Sellele põhimõttele rajatigi uus

leiutis, mis wiimasel aastakümnel kujunes tööstuse nõiakepiks.

Tawaline elektrisilm sarnaneb wäikesele raadiolambile ja maksab 7½—20 dollarit.

Teatawas kauguses masinast asub hädaohuwöö. Kui tööline sirutab käe üle selle piirjoone, jääb hiiglamasin nagu nõiakepi puudutusel seisma. Tõmbab tööline käe tagasi, hakkab masin jälle tööle. Hädaohu piirkonna määrab ära fotoelektrikaamerale juhitud walgusekiir. Kui käsi ületab piirjoone, katkestab ta selle kiire, walgus ei lange enam fotoelektrikaamerale ja see paneb masina otsekohe seisma.

Samal põhimõtte alusel kindlustatakse laewad merel tulehädaohu wastu. Laewaruumis leiduwad fotoelektrikaamerad, millele on juhitud walgusekiired. Niipea, kui suits tumestab walgusekiired, hakkawad sireenid iseeneseşt tööle. Selliseid kaitseseadeldisi, mis tule lahtipuhkimisel annawad automaatselt häiresignaale, kasutatakse ka juba elu- ja kaubamajades.

New Yorgis demonstreeris hiljuti keegi leidur robotte, mis sellise imelambi signaali peale tormawad murdwarga kallale,

kes tahab lahti murda rahakapit. Heikel, mil nägematud ultrawiolett kiired katkestatakse kapi ees, astuwad robotid tegewusse; sireen hakkab huilgama, walgus ruumis süttib silmapilkselt, päewapildiaparaat teeb murdwargast momentüleswõtte ja neljas mehanism saadab wälja pisargaasi, mis teeb warga kaitsetuks, kuni politsei jõuab kohale.

Wabrikuis, kus walmistatakse kallihinnalisi sigareid, on maksew eeskiri, et igas sigaretikastis peab pealmine kord sigareid olema ühe wärwitooniga. Ühewärwilise tubaka sorteerimiseks kasutatakse ka niisugused fotoelektrikaamerat, mis töötab kiiremini ja täpsemalt kui inimese silm. Sama hea tagajärjega

kasutatakse elektrisilma ka riidewärwide kindlaksmääramisel.

Hiljuti leiutatud wärwimõõtja teeb wahet isegi selliste wärwiwarjundite wahel, mille wahel ei saa ka kõige wilunum inimsilm wahet teha.

Ka õliwäljadel kergendab elektrisilm inimeste tööd. Bensooli puhastamise juures on tarwilik, et põletisains oleks ühtlase wärwiga. Bensool, mis on tumedam tawalisest, sisaldab liiga palju süsinikku. Terase õlitöötustes palgati wanemalt erilised kontrollijad tööle, kes pidid walwama selle järele, et läbi klaastorude woolaw bensool oleks ühte wärwi. Kuid inimese silm wäsib ruttu ja tihti jäid wärwikõikumised tähele panemata. Nüüd täidab kontrollija ülesannet elektrisilm. Walgusekiired langewad läbi lampide fotoelektrikaamerasse, iga wäikesemgi kõikumus wärwis kutsub esile wastawa reaktsiooni kaameras, mis omalt poolt annab häire.

Neid walguse suhtes tundelikke imelampe wõib kasutada weel autogaraažhi wärawate awamiseks. Niipea kui auto läheneb põlewa helgiheitjaga, astub nimetatud seadeldis tegewusse ja wärawad awanewad automaatselt.

Kuid paljude teadusemeeste arwates

seisab imelambi tulewik alles ees.

Tema abil tahetakse päikesewalgus muuta elektriwooluks. Selleks otstarbeks ongi konstrueeritud wäga mitmesugused aparaadid, mille kasutamine pole aga senini majanduslikselt tasunud end. Kuid sellest hoolimata usuwad eriteadlased, et kunagi tulewikus on neil käes wahend, millega on wõimalik kasutada ära seda määratut energiahulka, mis hoowab wälja päikesest.

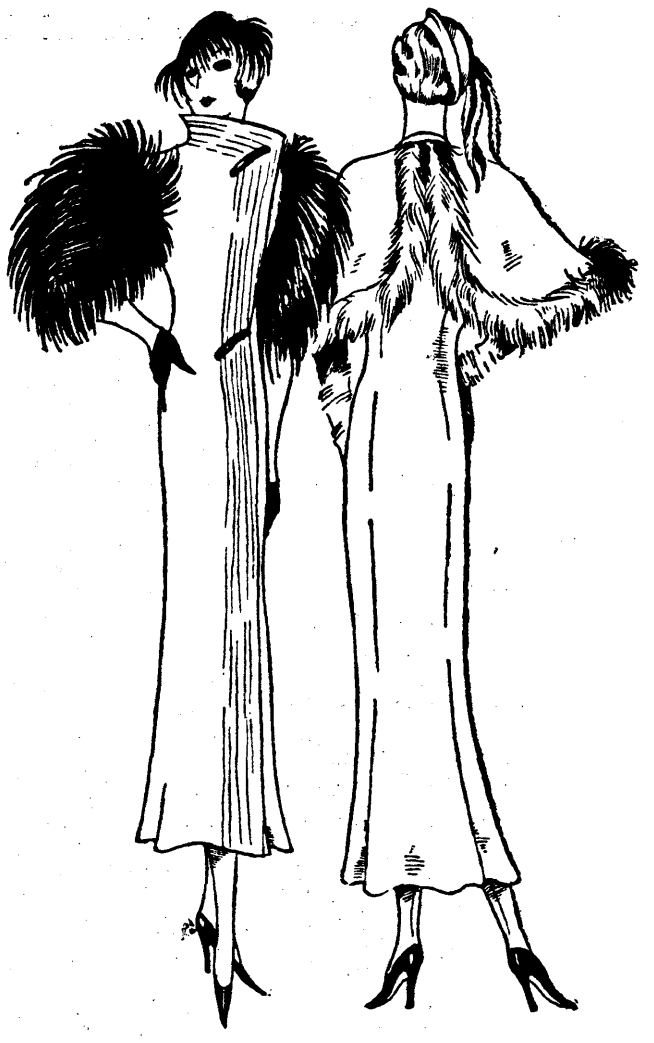
Wiljandlanna Savoy ballil.

Proua Mikk-Murakin „Estonias".

Piltidel — külalise tualette tema esinemisel „Savoy ballis." Keskel — pr. Mikk-Murakin „Estonias" kleidiproovil, vasakul ja paremal — Natalie Mey visandid viljandlanna tualettidest.

Neljapäeva õhtul esines külalisena „Savoy ballis" Madleine'i osas Viljandi „Ugala" primadonna pr. Mikk-Murakin. Proua Mikk-Murakin pole pealinna publikule mitte täiesti võõras, kuna ta möödunud hooajal esines väga edukalt „Kuradiratsuris." Võib öelda, et proua Murakin on vääriline dublant prl. Milvy Laidile, evides täiesti rahuldava häälematerjali ja lavalise sarmikuse. Ei saa ka salata loomupärast sugulust nende mõlemate primadonnade vahel nii välimuses kui esinemises.

Pr. Murakini habrast kenadust tõstsid soodsalt esile tema maitsekad tualetid. Esimese etteaste helehall villane kleit keebiga, mis rikkalikult äärestatud halli rebasega, andis näitlejannale tütarlapseliku kerguse. Samast materjalist bobbymütsi taoline kübar terrakotavärviliste kukesulgedega pealael oli tualeti schikiks täienduseks.

Samas vaatuses kandis näitlejanna veel kahvaturoosat schlepiga atlaskleiti musta pitskasakiiniga. Kleidi peagarnituuriks aga olid kleidi palistuseni küünivad käised, millede nukrustavat raskust rõhutasid mustast rebasenahast äärestused. Kaeluse joon, nagu see viimases moes võidule pääsenud, kõrgeltsulutav.

Näidendi peatualetiks oli mürkroheline atlasest ballikleit, mis eriti pikantne oma algupärase esi- ja avara taga-dekolteega ning puusipingutava kitsusega. Allpool põlvi aga võttis kleit juba laieneva hoo. Väga palju pidulikkust lisandas kleidile sinine litterkeebike sädeleva briljantäärestusega. Suur litterlehv põlveõndlais, musta looriga littermütsike mürkrohelisel parukal, rohelised atlaskingad, pikad mustad kindad ja rohked briljantehted olid selle tualeti huvitavad täiendused. Ballikleidi juure kuulus must atlasmantel hõberebasega.

Viimases vaatuses, pärast pettumustulvi balliööd leiame Madleine'i jälle omas kodus õrnroosas interjöör-kleidis. Selle kleidi plisseeritud avarus ja lahtiselt langev hiinalik roosa brokaatkasak huvitavate lillade sulgkätistega vastas laheduse otsimisele pärast keha pingutavat ballitualetti.

Sama vaatuse hall kalevmantel, mille moodne ülekäistelaiendus oli saavutatud ahvinahast puhvidega, näis elegantne ja ilus. Mantli stepitud püstkrae ja piklikud luunööbid — väga moodsad.

Moetar.

Narvas

on värske

„Waba Maa", „Sõnumed" ja „Esmaspäev"

müügil juba kell

9.45 õhtul.

Meie leht

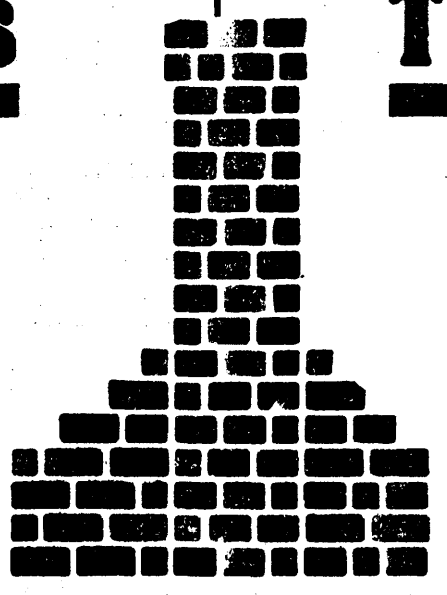
kirjutab ainult sellest, mis uus ja huvitav.

Iga meie pilt, iga artikkel

on erakordne!

Palju uut tulemas!

Wõitlus Wiimased wõimumehed.

Kuberner Korostowets jättis juba Tallinna saabumisel väga ebasümpaatse mulje: ta hoidis mõõgapärast kõwasti kinni, tammus ühelt jalalt teisele ja seletas, et tema ülesandeks on rewolutsioonilist liikumist Eestist juurtega wälja kiskuda.

„Ohranka" ametnike tähtsus kohe tõusis,

seest ilma nendeta ei wõtnud Korostowets Tallinnas midagi ette. Eestisoost ametnikke hakati taga kiusama, neid sunniti lahkuma seltsidest, kus nad olid liikmeks. Nuuskurite abil tungis Korostowets isegi ametnike eraellu. Abikuberner Giers aitas teda selles truult. Kõigest sellest hoolimata wõeti Giers Eesti iseseiswuse alg-aastatel koguni riigiteenistusse.

Palju tolmu keerutas üles lugu, kuidas keegi noormees Korostowetsi kabinetis jäi nõdrameelseks.

Kubermanguwalitsuse ühes asutuses wabanes asjaajaja koht. Korostowets ei paigutanud sellele kohale ühtegi siinset ametnikku, waid tellis endale ametniku Kuuramaalt. Ametnik, terwe ja elurõõmus noormees, saabus Tallinna ja ta juhiti Korostowetsi kabinetti. Mis wõimumees noormehega tegi ja kuidas ta teda hirmutas, on teadmata, kuid kuberneri kabinetist wäljudes noormees oli nõdrameelne.

Korostowets kartis sakslasi pööraselt. Kord haige olles ta sonis:

„Ega Dellingshausen ometi minu peale kaebama ei lähe!"

Maailmasõja algamisel Wene wõimud hakkasid wiltu waatama ka kohalikele sakslastele, mille tõttu ka Korostowets pidi muutma enda seisukohta oma seniste lemmikute suhtes. Kuberner Korostowets mängis Tallinnas wõimuwalitsejat 8 aastat. Tema teeneks tuleb lugeda seda, et eestlaste tagakiusamise tõttu kaswas rahwa hulgas pahameel wenelaste wastu. See pahameel tõukas hiljem täielise riikliku iseseiswuse nõudmisele ka neid ringkondi, kes alul olekski nõus olnud ka autonoomiaga.

Korostowetsi järele tuli Werjewkin, wiimane kuberner Tallinnas.

Werjewkin piiüdis Korostowetsi tehtud wigu parandada, kuid oli juba hilja: rewolutsioon tuli wahele.

Toompea pärast.

1. märtsil 1917. a. kogunes Wenetsrule kabeli ümber salkkond tööliisi. Teade, et pealinnas Peterburis on rewolutsioon, oli jõudnud juba Tallinna. Salk kaswas kiiresti. Hakati wanglaid lõhkuma. Toompea wanglast wabastati wangid ja wangla lõhuti. Ka kuberneri kantselei, mis asus wangla kõrwal, lõhuti ja süüdati põlema.

Kubermanguwalitsuse salajane arhiiw asus kantselei direktori kabinetis.

Üks eestlane-ametnik püüdis salajasi dokumente päästa, kuid kantselei ülem Tkatschenko põrutas, et selleks pole antud käsku ja heitis ise salajased arhiiwidokumendid tulle. Seega kadus wõimalus dokumentaalselt teha kindlaks sakslaste intriige ja mõnede eestlaste koostööd „ohrankaga", kaitsepolitseiga.

Wihane rahwahulk tahtis tungida ka kuberneri kallale, kuid

salkkond käsigranaatidega warustatud inglise madruseid wõttis kuberneri oma kaitse alla.

Asjaolu, et Tallinna sadamas seisis üks inglise laewadest, päästis kuberner Werjewkini elu. Kuigi rahwal polnud eriliist põhjust Werjewkini wihkamiseks, oleks ta kui wene wõimu esindaja ikkagi saanud rahwa poolt kannatada.

Peterburis moodustatud wene ajutise walitsuse otsusel pidi kuberneride asemele asuma kas semstwo esimees wõi selle puudumisel kubermangulinna linnapea.

Kuberneri lossi asus nüüd kubermangu komissarina Tallinna linnapea J. Poska.

Lossi „walges saalis" asjaajamist üle wõttes J. Poska lausus, et saatus ja sündmused toowad teda juba teistkordselt wastu tahtmist Toompea lossi. Esmakordselt tuli ta lossi tagumise ukse kaudu 1905. aastal — kui ta wiidi Toompea wanglasse. Nüüd tuli ta lossi teistkordselt, kuid juba eesukse kaudu.

Kubermangu komissaril J. Poskal oli esimeseks sammuks kõrwaldada senine kantseleiülem Tkatschenko. Tema asemele nimetas J. Poska õigusteadlase A. Mahoni, pärastise kohtuministri abi ja praeguse notari. Maakonnakomissariks nimetatakse E. Kübarsepp, praegune kohtu-siseministri abi.

Kubermanguwalitsuse wenelastest ametnikele oli pinnaks silmas, et wõim läks eestlaseste komissari kätte.

Wenelastest ametnikud organiseeriwad end ja kui tuleb kubermanguwalitsuse asutuste esindaja walimine „Tallinna tööliste ja soldatite nõukogusse", siis wenelaste häälte enamusega walitakse sinna mustasajaline ja kahtlase minewikuga isik Tschernjawski. Wastukaaluks eestlased-ametnikud asutasid „riigi- ja omawalitsuse ametnikkude seltsi", mille esimeheks sai A. Mahoni ja abiesimeheks E. Kübarsepp. Selts kogus andmeid eestlaste-ametnikkude kohta, kes siin-seal laial Wenemaal teenistuses. Selgus, et meil on olemas hulk wilunud ametnikke.

Awatakse Maapäew, mille esimeheks saab Wallner, pärastine kommunistide komissar.

Wenelasi jumiti Maapäewa awamisel eesti hümni laulmise ajal püsti tõusma. See ajas mustasajalistel ametnikkudel kopsu üle maksa. Kuid warsti ewakueeriti wenelasteşt ametnikud Lõuna-Wenemaale, et nendest Tallinnas wabaneda.

Oktoobrirewolutsioon wiis Wenemaal wõimule kommunistid.

J. Anwelt, W. Kingissepp ja Meister ilmuwad Toompea lossi ja wõtawad wõimu J. Poskalt üle.

Nagu 1905.—1906. aastatel, nii ka nüüd Toompea lossi muutub jälle kindluseks. Trepil seisab kuulipilduja laskewalmis, enamlistel komissaridel laual laetud rewolwrid, lossi walges saalis peab walwet punakaartlaste walwemeeskond.

Maapäew aeti laiali, enamlased panid maksma oma hirmuwalitsuse. Iga päew toodi Toompeale wange, eesti tegelasi. Toompea lossi koondati kodanikelt rekwireeritud waranduşt.

Weebruarikuu lõpupoolel muutub enamlaste jalgealune kõikuwaks.

Keelatakse öösel linnas liikumine. Laupäewal maksawad enamlised wõimumehed ametnikkudele palga wälja. Kui pühapäewal mindi Toompeale, ei olnud seal enam ühtegi enamlast. Omakaitse astus kohe tegewusse. Toompea lossile rõmmati üles eesti rahwuswärwiline lipp. Lipu ülestõmbamisel tuli ette eriline takistus:

lipuwarda ots oli jäätanud, seepärast lipp jäi poolde wardasse.

Mõned ebausklikud pidasid seda halwaks märgiks, et lipp on pooles wardas, kuid ei olnud mingit abinõu jää kõrwaldamiseks lipuwarda küljest.

Toompea lossis hakati korda seadma kabinette meie ministritele, kuid saatus tahtis teisiti: Saksa okupatsiooniwäed tungisid Tallinna.

(Lõpp.)

K. Kotkas kirjutab:

Soome spordi päewasündmustest

Soome ja Ladoumegue-liit. — Nurmi õigus. — Manager v. Bell ja salajased lepingud.

Kuna terwe 1932. a. suwine spordihooaeg Los Angeles'i olümpiamängude tõttu oli Soomes haruldaselt waikne, oli tänawune seda elawam. Eriti kergejõustikus on tekkinud küsimusi, mis sunniwad mõndagi põhjalikult rewideerima oma seisukohti amatöörspordi alal.

Mis on Ladoumegue-liit?

On huwitaw tuletada meelde neid sõdasid, mis on olnud prantslaste ja inglaste wahel ja seda wahet, mis lahutab inglaste ja prantslaste moraalseid waatepunkte — et mis Inglismaal on häbi, see wõib Prantsusmaal olla au. Sest nüüd wõime konkreetsete juhuste puhul konstateeriba, et neid printsiipe, millele inglased ehitasid oma õilsa usu puhtast amatöörspordist, on prantslased hakanud kiskuma maha. Prantslased olid esimesed, kes awalikult teatasid maailmale, et nende soow on wõidelda uute ajakohaste amatöörmääruste maksmapanemise eest kergejõustikus.

Sellel aluspõhjal sündis Ladoumegue-liit.

L.-liidu Soome osakonna imelik salapärasus.

Kui hakkas liikuma kuuldusi Ladoumegue-liidu Soome osakonnast, oli üldsus loomulikult suuresti huwitatud sellest ja tahtis saada teada, mis on liidu siht ja kes on selle juhid.

„Suomen Urheilulehti" (S. Spordileht) on olnud ainuke, kes on otseselt wõinud tuua teateid L.-liidu asjust. Kust aga see leht ise need teated sai, seda ei öeldud. Nii on L.-liit üldsuse silmis jäänud salapäraseks abstraktseks koonduseks. S. t.: L.-liidu Soome osakonna asutajad ja juhid esinewad weel praegugi incognito.

Mis on L.-liidu teeneid?

Usun, et ma palju ei eksi, kui ütlen, et kõik see, mis L.-liit on uut toonud kaasa, on ainult: see liit ise. Sest kui L.-liit kuulutab, et tema sihiks on:

praeguste rahwuswaheliste amatöörmääruste muutmine kergejõustiku alal niisuguseiks, et need oleks kooskõlas spordiliste ühiskondlike püüetega, nii et noorsoo moraalsele kaswatusele kahjulik salaprofessionalism häwiks,

siis see eesmärk on ju sama, mida Soome spordiliit üritas, kui läinud aastal nii intensiiwselt astus wälja Nurmi õiguste eest.

Soome spordiliidu sihiks ei kunagi ole olnud wäita, et Nurmi ei ole wõtnud tasu wõistlemise eest rohkem kui määrused lubawad. Kuid Soome on weendunud selles, et maksmata määruste järele otsustamine amatöörasjades ei ole õiglane, ja et see wiis, kuidas Nurmi suspendeerimise asja on arutatud ja otsustatud — ilma Soome spordiliidule enne otsuse tegemist wõimalust andmata oma seisukohtade põhjendamiseks ja ilma „salakaebaja" teatawaks tegemiseta — ei ole üldisele õigluseemõistele wastaw.

Loomulik on, et Soome spordiliidu ja L.-liidu wahekord on niisamasugune kui kassi ja koera. Mitte sellepärast, et L.-liidu Soome osakond on hakanud Soome spordiliidu konkurendiks praeguste määruste muutjana, waid sellepärast, et L.-liit Soome spordiliidu filmis on täieline proffide liit. Nii on arusaadaw, miks

L.-liidu esimene awalik soomlane Eino Purje diskwalifitseeriti eluksajaks Soome spordiliidu poolt.

Kuigi huwitaw oleks uurida selgeks kõik need wõimalused, mis L.-liidul wõiwad olla oma tulewaseks kordaminekuks, on praegu Soomes palju huwitawam küsimus see,

kuidas Nic von Bell sai kuulsaks.

See on mees, kes üldsuse ees on püsinud tundmatuna, kuid pikemat aega — kas ainelise kasu saamiseks wõi asjaarmastamisest — ametliku liidu seljataga praegustest amatöörmäärustest hoolimata korraldab spordiliste wälismaa wõistlusreisusid (mis mitmelegi spordiliste on olnud wäga heaks sisseteluks allikaks). Kuid ei ole ka ime, et sarnane mees üleöö wõib saada kuulsaks, kui ta ühel ilusal päewal awaldab oma „dokumendid" ajakirjanduses. Mina tean kindlasti ja wõin seda tarbekorral tõendada, et Nic von Bell on niisugune manager, et tema muuseas korraldas ka Janusz Kusocinski wõistlusreisu Soome. Seda wõib aga ainult oletada, et v. Bell on awaldanud „salasasi dokumente". Nic von Bell ise seda järsult eitab. Ajakirjandus awaldas ühe salajase dokumendi ja

Soome spordiliit pidi karistama oma endist abiesimeest O. Roschieri, kuna wiimane ühe spordiseltsi esimehena oli 1931. a. kirjutanud alla tagatislepingu, milles Nurmile ja Videle lubatakse kaks-kolmandikku wõistluste brutto-sissetulekust, kui nad wõistlewad Helsingis teineteisega.

Wõib-olla Soome spordiliit ei andesta mulle seda, kuid olen arwamisel, et Soome spordiliidu juhatuse meeleolu 10. oktoobril 1933. oli: anda karistus end. abiesimehele mitte niipalju seepärast, et tema oli rikkunud maksmata amatöörmääruse, waid palju rohkem seepärast, et tema oli tegutsenud nii, et ta määrustewastaselt tegutsemist saadi tõendada.

Kas Nic von Bell kuulub L.-liitu, kas tema on selle liidu Soome osakonna juhatuse liige, need on küsimused, milles keegi ei kahtle, kuigi v. Bell ise kategooriliselt eitab.

Need on ülekohtud seigad Soome tänawuses spordielus asetleidnud suurte sündmuste pikas reas.

Helsingis. **Kalju Kotkas.**

Raskejõustik

Instruktorite kursus.

Eesti maadluse-, pokssi- ja tõsteliit korraldab nowembri alul mõnepäewalised raskejõustiku instruktorite kursused. Kursuste kawa koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Kursuse lektoreiks on meie raskejõustiku wilunumad mehed. Kursuste lõpupäewal on suuremad rahwuswaheliseid wõistlused, kus kursandid saawad tegutseda praktiliselt. Meil raskejõustiku alal pole asjatundlikke tegelasi kuigi palju, wõistluskorraldajaist tuleb sageli nappus. Kursused peawad andma meile uusi tegelasi raskejõustiku alal, samuti kui nad on mõeldud praegu tegutsewate raskejõustiku juhtide teadmiste täiendamiseks.

Euroopa esiwõistlusist wabamaadluses,

millised peetakse 25.—27. now. Pariisis, Eesti ei wõta osa. Meil pole sel alal erilisi wäljawaateid, pealegi on osawõtt seotud suurte kuludega. Suurem tähelepanu omistatakse Roomas pidamisele tulewatele kreeka-rooma maadluse Euroopa esiwõistlusile. Lähemaiks rahwuswaheliseks muredeks maadluse alal on aga MPÜ liidul Helsingis pidamisele tulew Soome-Ungari-Eesti kolmikmaawõistlus ja selle järele Tallinnas Eesti-Ungari maawõistlus. Erawiisil on kuulda, et Soome tahab kewad-talwel jälle ka Eestiga pidada maawõistluse maadluses.

Ka soome maadlusliit pühapäewasel peakoosolekul otsustas Euroopa wabamaadluse esiwõistlusist mitte osa wõtta. Soomel on 3.—4. detsember maadluse maawõistlus Rootsiga. Suurem huwi Soome liiduski koondub Roomas otsustamisele tulewale Brülli karikale.

Witjase pokssikursused.

Wene j.s. Witjas awab 1. nowembrist pokssikursused, mida juhatawad eesti meistrid L. Nielender ja B. Griidin. Osawõtta soowijaid registreeritakse igapäew kell 17—19-ni. Witjase ruumes Duglase tän. 2. Toompeal.

— **Carnera ja Paolino** wõistlewad pühapäewal Roomas kõigi kaalude pokssi maailmameistri tiitlile.

Töölisspordi teateid.

R. Kuura, A. Pohla ja E. Koppelmann Soome wõistlema.

Soome töölisspordiliidu kutsel ETL meistermaadlejad A. Pohla ja E. Koppelmann ning pokssiweteraan Roman Kuura sõidawad lähemail päewil Soome pikemale wõistlusmatkale. Esimene jõukatsumine neil on 29. okt. Turus, edasi nad wõistlewad Helsingis, Kotkas, Warkaus ja teistes linnades.

Roman Kuural on ees kõwad pokssilahingud 15. ja 16. nowembril Helsingis, esinedes poolraskekaalus, kus talle pannakse wastu rida Soome töölisspordi pokssikuulsusi. Helsingist Kuura sõidab edasi turneele sisemaale.

Koos Eesti töölisspordilastega wõtab turneest osa weel mitmeid norra paremaid maadlejaid ja pokssijaid. Eeltähendatud wõistlusmatk arwatawasti wältab kuu aega.

Spordipidu töölisvõimlas.

ETL Tallinna ringkonna käsipalli**hooaeg** awatakse töölisvõimlas laupäewal, 21. okt. Awamiswõistlus wõrk- ja korwpallis peetakse Hermesi ja Wahuri meeskondade wahel. Wõistlustele järgneb pidu. Wõistluste algus kell 9 õhtul.

Pühapäevane käsipalliõhtu.

Pühapäewal, 22. oktoobril wõistlewad töölisvõimlas: wõrkpallis TTÜ—Rünnak ja korwpallis TTÜ—Rünnak ning Wahur 2.—Fraihait (juudi meeskond). Algus kell pool 8 õhtul. Sissepääs tasuta.

Küppajate-heitjate kaardiwägi.

Eesti „kõigi aegade" parimad.

Sportlase märkmik.

Kõrgushüpe.

1.95	A. Kuuse	1933
1.88	G. Schmidt	1932
1.85	E. Roht	1928
1.85	G. Kalm	1933
1.83	A. Klumberg	1926
1.83	E. Knuut	1933
1.82,5	W. Ewer	1924
1.81	N. Küttis	1932
1.80	B. Abrams	1914
1.80	G. Sule	1930
1.80	K. Klein	1931
1.80	J. Marks	1931
1.80	E. Tuht	1933

Kaugushüpe.

7.42	N. Küttis	1933
7.20,5	A. Klumberg	1924
7.20	E. Rähn	1929
7.03	E. Tamm	1933
6.96	J. Villise	1932
6.90	R. Tomson	1933
6.89	E. Labent	1931
6.86	E. Lilienthal	1930
6.85	W. Ewer	1924
6.85	J. Marks	1933

Kolmikhüpe.

14.38	E. Rähn	1927
14.36	N. Küttis	1931
14.33	A. Klumberg	1922
14.02	A. Jakobson	1928
13.84	A. Mark	1928
13.73	A. Kuuse	1931
13.68	E. Tipner	1927
13.61	J. Marks	1933
13.60	A. Herm	1932
13.58	E. Labent	1928

Teiwashüpe.

3.70,5	E. Tamman	1930
3.65	H. Lepp	1931
3.60	G. Sule	1931
3.60	J. Erna	1932
3.60	E. Arman	1933
3.56	A. Reisner	1928
3.53	W. Ewer	1924
3.50	J. Martin	1927
3.50	A. Klumberg	1927
3.50	H. Michelson	1931
3.50	E. Tuht	1933

Kuulitõuge.

15.92	A. Wiiding	1933
14.80	J. Suut	1933
14.62,5	O. Erikson	1932
14.60	N. Feldman	1930
14.47	H. Tammer	1923
14.27	G. Sule	1932
14.19	P. Määrits	1933
14.10	J. Neuman	1929
13.97	A. Klumberg	1922
13.85	K. Annamaa	1933

Kettaheide.

47.10	A. Wiiding	1933
46.66	N. Feldman	1932
45.76	O. Erikson	1933
45.61	G. Kalkun	1925
43.93	K. Kask	1933
43.55	A. Niggol	1932
42.56	R. Iwask	1933
42.42	E. Lilienthal	1933
42..38	A. Klumberg	1922
42.37	A. Miller	1928

Odamise.

69.62	G. Sule	1932
63.32	A. Klumberg	1921
62.75	A. Niggol	1933
62.32	J. Laurson	1932
61.49	J. Meimer	1928
60.56	A. Werder	1932
60.47	E. Tamm	1933
60.46	O. Erikson	1930
59.07	J. Schütz	1929
57.30	A. Reitsak	1933

O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk. Wastutaw toimetaja H. Wellner.

Tallinna kirikud.

Kaarli kirik. Reedel kell 7 õht. äratusnädala jumalateenistus. Jutlust. õp. Wiks Rõugest „Usk, lootus, armastus" ja õp. Ostrow Sangastest „Maailma ja Jumala armastus". Laup. kell 7 õht. äratusnädala jumalateenistus. Jutlust. prof. H. B. Rahamägi „Meie igapäewast leiba..." ja õp. Ostrow „Palwe wägi". — Pühap. kell ½10 homm. jumalateenistus pihtiga ja armulauaga — õp. A. Sommer. Kell 6 õht. äratusnädala lõpp-jumalateenistus pihtiga ja armulauaga. Jutlust. prof. H. B. Rahamägi „Sinu riik tulgu!" ja õp. A. Sommer „Jeesus — Lunastaja." Laulab Kaarli kiriku laulukoor A. Karafini juhatusel. Kõigil äratusjumalateenistustel laululehed.

Jaani kirik. Pühap. kell 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Jutlustab praost Jalajas Narwast. Kõneleb Soome misjonär S. Aarni ja misjonijuhataja praost H. Põld. Lauldakse misjoniseltsi aasta-aruande lehtedelt. Kell 1 p. Kaarli kirikus ühine lastejumalateenistus Jaani ja Kaarli lastele. Tegewad Soome külaline ja praost H. Põld. Esmaspäewal kell 8 õht. armulauapühitsemine misjoniseltsi aastapäewast osawõtjatele. Keskнädalal kell 7 õht. piiblitund — õp. A. Sternfeldt.

Püha-Waimu kirik. Laupäewal kell 6 waimuliku muusika õhtu. Kog. segakoor hra Diedwardt'i juhatusel. Pühap. kell 10 h. jumalateen. armulauaga ja leeriõpilaste õnnistamisega — õp. Th. Tallmeister. Laululehed. Keskнäd. kell 7 õht. loeng protestantliku ühingu korraldusel — õp. Th. Tallmeister. — Koguduse õpetaja tõnetunnid on nüüd igapäew kella 11—1 p. ja neljapäewiti kella 6—8 õht.

Toomkirik, Toom- ja Pauluse kogudus. Pühap. kell ½11 homm. jumalateenistus — õp. Alfred Lepp. Lauluraamatud. Kell 6 õhtul prl. Mari Langi kontsert. Orelil P. Presnikoff. Sissepääs 1 kr. — 25 s.

Nõmme Rahukirik. Pühap. kell ½11 h. jumalateenistus — õp. A. Eilart. Järgmine jumalateenistus lastele on 29. okt. kell 3 p. l. Leeriõpetus algab 13. now., õnnistamine 3. detsembril. Kog. kantselei on awatud esmasp., reedel ja laup. kella 12—1 p., teisip. ja neljap. ka kella 4—6 p. l. Kog. laulukoori harjutused on igal teisip. ja reedel kell 8 õhtul leeritoas. Palutakse endiseid lauljaid kui ka uusi, kes soowiwad kooris kaasa laulda, lahkesti ilmuda lauluharjutusele.

Jõsanda-Muutmise peakirik. Laup. kell 10 homm. liturgia-jumalateenistus armulauaga ja diakoni ametisse pühitsemisega. Teenib ja jutlustab metropoliit Aleksander. Kell 6 õhtujumalateenistus — ülempreester M. Uusna. Pühap. kell ½10 homm. piht, kell 10 homm. liturgia-jumalateenistus armulauaga. Teenib ja jutlustab ülempreester M. Uusna. Kella 4—6 p. l. pühapäewakooli tunnid. Kell ½7 õhtul kogudusesaalis palwetund waimuliku tõnega — ülempreester Gustawson.

Eesti Siioni kirik. Laupäewal kell 6 õhtujumalateenistus. Pühap. kell ½10 homm. piht, kell 10 homm. liturgia-jumalateenistus armulauaga. Teenib ja jutlustab ülempreester N. Päts.

Rooma katoliku kirik. Pühap. kell 9 h. wäike püha missa; kell 11 suur missa ja poolakeelne jutlus; kell 6 õht. eestikeelne jutlus ja roosikrants. Kiripäewadel: kell kolmweerand 7 ja kell 8 homm. pühad missad. Kell ½8 õht. roosikrants.

Immaanueli kirik (Jõe tän. 12). Laup. kell 7 õht. tütarlaste koosolek. Juhatab Benita Wolmer. Pühap. kell 10 homm. jumalateenistus. Kõneleb K. L. Marley. Kell 5 p. l. noorte koosolek. Könel. J. Laks j. t. Mandoliinidekoor. Esmasp. kell 7 õht. koosolek meestele. Teisip. kell 7 õht. koosolek noortele. Neljap. kell 7 õht. ewangelisatsiooni koosolek.

Allika kogudus (Allika tän. 5). Pühap. kell 10 homm. jumalateenistus. Jutlust. kog. wanem O. Tärk j. t. Kell 5 p. l. kirjanduse õhtu kog. muusikakoori kaastegewusel. Sissepääs wabatahtlikkude annetuste eest noorte ajakirja „Elutewade" heaks. Neljap. kell 7 õht. piiblitund Rooma raam. 14. ptk. üle. Juhatab kog. wanem O. Tärk.

Tallinna 1. baptistikogudus (Kalju 1). Reedel kell 7 „Elutewade-õhtu". Keelpillikoor. Kõneleb jutlustaja Richard Kaups Keilast. Laupäewal kell 7 õht. palwetund. Pühap. kell 10 homm. jumalateenistus. Jutlust. Fr. Männamaa. Kell 1 p. pühapäewakool. Kell 5 p. l. jumalateenistus. Keelpillikoor. Keskнädal. kell 7 õht. piiblitund.

Tallinna 2. baptistikogudus (Israeli 17). Laup. kell 7 õht. palwetund. Pühap. kell 10 homm. ja kell 5 p. l. jumalateenistused. Kell ½1 p. pühapäewakool. Keskнäd. kell 7 õht. piiblitund.

Piiskoplik metodistikirik (Weerenni 4-a). Laup. kell 7 õht. kiriku wäikeses saalis piibliringi-koosolek. Palutakse piiblid kaasa wõtta. Pühap. kell 10 homm. ja kell 5 p. l. harilikud jumalateenistused. Esmasp. kell 7 õht. koosolek meestele. Teisip. kell 7 õht. koosolek noortele. Neljap. kell 7 õht. kogudusetund.

Adwentkirik (Merepuiestee 14-a). Reedel kell 7 õht. palwetund. Laup. kell 10 homm. hingamispäewa jumalateenistus. Pühap. kell 7 õht. prohwetliikude kõnede järg K. Rose'lt. Järgmine loeng on neljap. kell 7 õht.

Adwentpalwela Pelgulinnas (Telliskiwi 56). Laup. kell 10 homm. hingamispäewa jumalateenistus. Kell 8 õht. kuulutustund.

Päästearmee 1. korpus (Uus-Sadama 11-a). Laup. kell ½8 õht. päästmiskoosolek. Pühap. kell ½11 homm. pühitsuskoosolek. Kell ½1 p. pühapäewakool; kell 4 p. l. ümberpöörnute koosolek; kell ½8 õht. päästmiskoosolek. Esmasp. kell ½8 õht. päästmiskoosolek. Esmasp. kell ½8 õht. suur laulu- ja muusikaõhtu koos 2. korpusega. Juhatab adjutant A. Lockyer Riiast. Koori-, duett- ja soololaulud. Puhk- ja keelpillimuusika. Neljap. kell ½8 õht. päästmiskoosolek.

Käsikohvreid

igas suuruses ja mitmet värvi odavate hindadega alati saada

K-ü. RAHVAÜLIKOOL'I kauplustest

Harju tn. 48, omas msjas
Jaani tn. 6, pangamajas

Kiromant, kellele vana kuulus Kostivere Mari üle andis oma teadmised enne surma, elab nüüd Lennuki (Väike Arehna) tän. 16—2, mitte enam Polgu tänaval. Tasu kokkuleppel.

Välja lõigata!

Ilmus „Perekonnaleht" nr. 42

rikkaliku ja huvitava sisuga. Sealt ei jäta keegi lugemata põnevjuttu

Peale selle romaani „Piinadelaev" lõpp, rida teisi lühijutte, nalja, ajaviidet jne.

Tellimishinnad: 3 kuuks 1 kr. 30 snt., poolaastaks 2 kr. 50 s. Üksiknumber 10 snt.

Perekonnaleht on sisukam ajakiri

Eestis!

Jõuka talu omanik, intelligentne noormees, soovib

tutvust

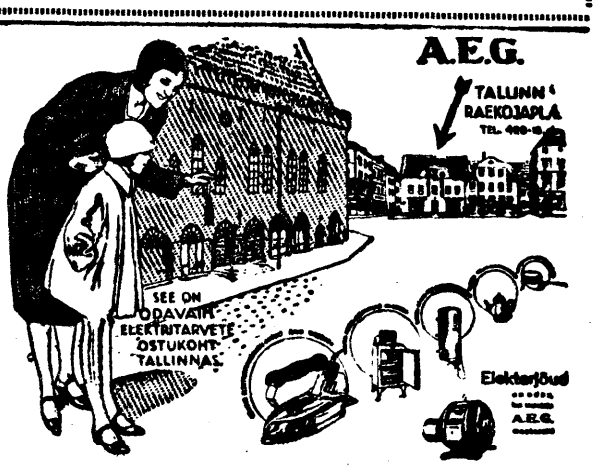
19—27 a. vanaduses nägusa neiuga, kes võib abie lumise korral toetada 2000 krooniga ja kes mõistab ka iseseisvalt majapidamist juhtida. Kiriad „Virumaa Teataja" toimetus. „Amicus", Rakveres.

Vanem meesterahvas otsib omale üht nooremat

meessõpra.

Võimalikult Tartust.

Hans Ryttel. Tartus, Karlova 84—12.

Soome
PERGAMENTI
ja
PERGAMIINI
suurel ja väikesel arvul
soovitavad

K-ü. Rahvaülikool'i kauplused

Tallinnas,
Harju tn. 48. telef. 444-39,
Jaani tn. 6. telef. 446-67.

EESTI-ELEKTRISELTS P.V.
TELEF. 98-15. RAEKOJAPL. 4 TELEF. 428-15.

„WABA MAA"
on müügil igas raudtee jaamas.